

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an 4 cor. 40 bani.
 Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
 România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia” N. Reitzer, Sibiu

Foaie politică.

Apăre în fiecare Duminică.

INSERATE:
 se primesc la biroul administrației, (str.
 Măcelarilor nr. 12).
 Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-ora 12 bani
 a treia-ora 10 bani.

Lupta archiereilor noștri în casa magnaților împotriva proiectului lui Apponyi. — Deschiderea sinoadelor. — Afacerea școalelor în sinoade.

Lupta în casa magnaților.

După ce în dietă a fost primit proiectul de lege școlar al lui Apponyi, împotriva căruia noi am protestat și luptat pe toate căile legale, a ajuns săptămâna trecută la dezbateri în casa magnaților, cum am amintit în nrul din urmă al foaiei noastre.

Aici discuția a ținut două zile, Miercuri și Vineri, fiind Joi sârbătoare catolică.

La proiect au vorbit mai mulți, între cari episcopul luteran Baltik, arhiepiscopul rom. cat. Samassa etc. iar dintre ai noștri 4 prelați, anume amândoi metropoliții, *Meșianu* și *Mihalyi*, apoi episcopul Aradului, *Ign. Pap* și al Lugojului, *Dr. V. Hossu*.

Toți acești patru au respins proiectul, combătându-l cu argumente tari și purtând astfel o luptă vrednică de bisericile noastre și care face cinste Inalților Capi bisericești întru apărarea școalelor. Asemenea a vorbit contra și episcopul sârb Bogdanovici.

Vorbirile lor le dăm în întregime, începând cu cele două ale metropoliților noștri.

Aci mai amintim, că în ședința de Vineri, după ce a vorbit și ministrul Apponyi, proiectul a fost primit atât în general, cât și în special. Împotriva lui au votat archiereii noștri gr. cat. și gr. or. și archiereii sârbi.

Și acum lăsăm să urmeze vorbirile.

Vorbirea metropolitului Meșianu.

(Ținută Miercuri, în 8 Maiu c.)

Exelența Voastră, domnule Președinte!
Ilustri Magnați!

Deși e de prevăzut, că ridicarea cuvântului în contra proiectului de lege de sub pertractare va provoca rezanță la o parte a publicului, și poate că și la unii dintre ilustrii domni magnați, totuși convins fiind eu, că acest însemnat proiect de lege vatamă greu dreptul autonom al bisericii mele, și astfel tace în interesele vitale ale credincioșilor mei, mai țin de datorință patriotică să expun în fața ilustrilor magnați gravele îngrijiri ale credincioșilor mei față cu acel proiect de lege, cerând vindecarea rănilor.

Pe lângă cele trei legi fundamentale școlare, sancționate și afișate în vigoare, anume, articoli de lege din 1868, 1879 și 1893, cari regulează afacerile școlare, nu știu și nici nu scrutez,

ce a mai putut provoca și aducerea acestui nou proiect de lege. Știu însă, că dispozițiile din acest proiect de lege au produs mari nemulțămiri și multă amărăciune, nu numai la credincioșii mei, ci și la ceilalți cetățeni de limbă nemaghiară.

De cumva scopul principal al acestui proiect de lege ar fi, — precum să vede — învățarea limbei maghiare în școalele elementare în măsură mai mare, cred că n'ar fi nimeni care n'ar dori aceasta, dacă s'ar putea ajunge fără a să neglijă celelalte obiecte de învățământ și fără ca tinerimea școlară să fie împedecată în însușirea celor mai necesare cunoștințe elementare.

Dar pe lângă toată dorința aceasta, am firma convingere scoasă din experiență, că scopul urmărit e imposibil să fie ajuns, chiar dacă s'ar jertfi însemnatele interese ale educației populare și ale cultivării generale, pentru că aceea ce învață copilul în frageda etate, în 3—4 ore de școală, iarăși uită în timpul lung petrecut în societatea care-l încunjură. Țin deci de justificată temerea, că forsarea tendințelor cuprinse în acel proiect de lege are să provoace nemulțămire și amărăciune generală în cercurile cetățenilor de limbă nemaghiară, nemulțămiri și amărăciuni, cari vor slăbi iubirea și buna înțelegere, atât de mult dorită, între cetățenii iubitei noastre patrii.

Dacă considerăm domnilor, că statul nostru, deși cu mai multe limbi, există de o mie de ani, și când a fost în pericol, totdeauna a fost apărat de toți cetățenii săi, fără deosebire de limbă, atunci trebuie să ne convingem, că puterea statului nu stă în unitatea limbei, ci în unitatea iubirii de patrie, care leagă popoarele la oaltă.

Dacă vom cerceta mai departe, ce e mai de folos patriei, lățirea forțată a limbei statului, ori întărirea bunei înțelegeri între cetățeni, eu, bazat pe experiență, țin că aceasta din urmă mai bine întărește și apără existența statului decât cea dintâi. Aceasta a constatat-o și baronul Nicolae Wesselényi, marele patriot maghiar, când în parlamentul din anul 1848, în ședința dela

25 August a casei magnaților, între aplauzele casei a pronunțat următoarele: »Să aducă casa hotărâre și să provoace și casa de jos prieteneste să aducă asemenea hotărâre, care să exprime simpatie și bunăvoință față de celelalte popoare și seminții din patrie, și între acestea față de Valahi sau de Români; mai de parte să declare, că afacerile acestora și toate libertățile cetățenești parlamentul le va ocroti chiar ca pe ale sale proprii, pentru că le consideră de strâns legate de acestea. În urmă, pentru că hotărârea aceasta să fie prefăcută în faptă, cred că ar fi bine să provoace casa pe onoratul ministeriu, ca în chestia aceasta să prezinte casei proiect de lege«.

Dacă ar fi de lipsă, m'ași putea provoca și la alți mari și înțelepți patrioți maghiari, de ex. la *Deák Ferencz* și la baronul *Eötvös Ioséf*, cari au împărtășit vederile baronului *Wesselényi*. Dar ca să nu abuzez de paciența ilustrilor domni magnați, mă mai provoc numai la domnul conte *Tisza István*, carele în 15 Ianuarie 1904, ca ministru-președinte, s'a pronunțat astfel în dietă, cu privire la bunăînțelegere dintre cetățeni: »Scuzați, dar eu așa cred, că a merge mai departe nu e în interesul țării, fiindcă eu văd un mare interes național în aceea, dacă rămânem credincioși tradițiilor națiunii maghiare, cu cari căutăm să câștigăm iubirea, alipirea, și simpatia cetățenilor de limbă străină, locuitori în patria aceasta«...

Să nu ni să iee dară în nume de rău, dacă și noi suntem de părerea, că trebuie evitat tot ce slăbește iubirea cetățenilor între oaltă, fără deosebire de limbă și de lege.

Și iubirea aceasta o slăbește tare proiectul de lege de sub dezbateri, care să lovește de drepturile cele mai naturale, garantate prin mai multe legi fundamentale pe seama naționalităților nemaghiare, în special de dreptul de a să desvolta și cultiva în limba lor maternă, în deplină libertate.

De atari legi fundamentale consider eu articolul de lege XX dela 1848 și articolul de lege IX dela 1868, prin cari să garantează drepturile biseri-

cei gr.-ort. de a-și regula, administra și conduce în mod independent aface-urile bisericesti, școlare și fundamentale. De asemenea legi fundamentale consider apoi articolii de lege 38 și 44 din 1868, cari asigură pe seama bisericii gr.-or. dreptul autonom de administrare și cu privire la școlile confesionale susținute de ea.

Față de toate acestea, proiectul de sub pertractare cuprinde o gravă vătămare de drept în cei mai mulți paragrafi ai săi. Astfel de ex. salariul fundamental învățătoresc proiectat în § ul 2 nu stă în proporție cu forțele materiale ale susținătorilor de școle. E adevărat, că proiectul de lege pune în vedere ajutor de stat acolo unde va fi de lipsă, însă în schimbul aceluia ajutoriu confiscă dela confesiuni cele mai esențiale drepturi, precum este dreptul numirii și al disciplinării învățătorilor și alte asemenea.

Deci aceea ce dă confesiunilor cu o mână, ia cu cealaltă.

O asemenea gravă vătămare de drept conține și dispoziția prin care, pentru neglijența și nedestoinicia învățătorului să intenționează pedepsirea comunității bisericesti, care susține școala.

Nu vreau să abuzez de paciența ilustrilor domni magnați, mai înșirând și alte asemenea grave vătămări de drept, cuprinsă în acest proiect de lege, ci mă restrâng numai la aceea, că și din punct de vedere pedagogic l-ași putea dificulta. Dar dacă cele până aci înșirate numai pe scurt, nu vor convinge pe ilustrii domni magnați despre defectele proiectului de lege, tot de prisos vor fi și alte argumente, fie oricât de valoroase. Mulțumind deci pentru prețioasa indulgență cu care ați binevoit a mă asculta, declar că nu primesc proiectul de lege nici în general, nici ca bază pentru desbaterea specială.

Vorbirea metr. Mihályi.

(Ținută Vineri, în 10 Maiu c.)

Domnule președinte, domnilor Magnați. Proiectul de lege referitor la raporturile de drept și salarizarea învățătorilor de la școlile confesionale și comunale, în redactarea admisă de camera deputaților eu nu-l pot primi drept bază pentru discuția în general și în special.

Acest proiect ce lege restrânge în măsură mare dreptul bisericii garantat prin articolul 11 al legii 38 din 1868 și știrbește libertatea ce i-s-a garantat prin această lege bisericii în ce privește școlile ei populare. Acest proiect îi conferă guvernului un drept de dispoziție de mare importanță asupra tuturor școlilor, pe care susținătorii de școle nu le pot apăra conform dispozițiilor proiectului de lege în chestiune. Deja de pe acum zădărnicește susținerea școlilor sau în viitorul cel mai apropiat îi va aduce pe susținătorii școlilor într-o situație atât de precară, încât vor fi nevoiți să abdică de școli, sau — în cazul când ar primi ajutorul ce-l promite statul, vor fi nevoiți ca dreptul lor de până acum de a cărmui și susține școlile să-l împartă cu autoritățile supuse discreșionii statului sau mai bine, să-l

împartă cu organele de control ale guvernului.

Soartea aceasta de a împărți drepturile lor de până acum, va ajunge în mod fatal comunele bisericesti și politice cu locuitori puțini. În rândul întâiu și în mod direct atinge comunele, cari în urma poziției lor geografice și a tradițiilor urbariale n-au putut deveni comune mai împoporate; în rândul întâiu comunele cari în urma dismembrării lor confesionale nu sunt în stare să lupte și cu desavantagiile acestei stări.

Presupunând chiar, că aceste comune mărunte ar fi în poziția de a corăspunde cerințelor acestui proiect, — ele tot nu ar putea să apeleze la sprijinul tuturor contribuabililor din comună pentru susținerea instituțiilor de învățământ; dar fiind că mai mare parte nu sunt în stare s'o facă, fiind că și dismembrarea confesională le aduce într-o poziție gravă împreună cu multe și mari desavantagii, peste tot nu vor fi în stare să corăspundă cerințelor acestei legi.

Acest rău a voit să-l remedieze articolul 26 al legii 38 din 1868, care dispune ca în comune cu locuitori de confesiuni deosebite, în cazul când — deși singuraticile confesiuni ar fi în stare să susțină o școală conform cerințelor legii — convingerea ar fi că cu puteri unite ar putea să se susțină o școală mai bună, care ar putea să recurgă la sprijinul comunei întregi precum și la un eventual ajutor din partea statului, — deosebitele școli confesionale să pot schimba într-o școală comună.

Acest favor însă ce-l acordă articolul 26 al legii 38 din 1868 nu să poate realiza decât pe lângă renunțarea la caracterul confesional, pentru-că aceeași lege spune, că noua școală comună devine întru toate școală comună.

Cu toate aceste, experiențele ne dovedesc că acest favor de care sunt împărtășite școlile comunale prin articolul acesta și alte articole, mare parte numai comunelor mai împoporate le-au adus folease — pentru-că în expunerea de motive a proiectului anual la pagina 16, să spune că școlile comunale nu reprezintă decât 10 la sută din numărul total al școlilor comunale și confesionale. Dar chiar și dintre aceste 10 procente numai o fracțiune disparentă poate să se refere la comunele mărunte, pentru-că la 1449 de școle comunale sunt aplicați doi, trei, sau chiar și mai mulți învățători.

Între școlile comunale sunt înșirate și școlile grănițarești, cari s'au înființat pe baza confesională într'un timp, când legea nu cunoaște încă în țara aceasta școli confesionale. Aceste școli s'au dezvoltat și au înflorit pe baze confesionale și sunt susținute și asigurate, în mare parte prin fonduri create prin dărnicia credincioșilor noștri. Dar prin aceste școli comunale grănițarești nu să dă nici un imbold de promovare a școlilor populare din comunele mărunte, cari nu sunt grănițarești,

Iată unul dintre motivele, cari mă opresc să admit acest proiect de lege, cu care atât în metropolia mea cât și

în episcopiile sufragane trebuie să port grijă de neasemenat de multe comune bisericesti mărunte, cu puțini locuitori, cari în cea mai mare parte nu sunt de deosebite confesiuni, ci numai gr.-catolici.

Al doilea motiv, care mă îndeamnă să nu primesc acest proiect, nici drept bază la discuția specială, e starea edificiilor școlare. Edificiul școlar corăspunzător e de mare importanță pentru o școală bună. În chestiunea aceasta articolul 28 al legii 38 din 1868 dispune... (cetește textul legii, prin care să cere clădirea de edificii corăspunzătoare).

Lipsurile în privința aceasta și astăzi sunt încă atât de mari, încât pot să afirm liniștit, că în multe locuri a lipsit cooperarea factorilor înșirați în lege și din cauza aceasta a lipsit și rezultatul dorit. Să nu ne mirăm, dacă în comune mărunte și sărace edificiile nu sunt încă pe toată linia corăspunzătoare; să nu ne mirăm că nu sunt încă pretutindenea clădite edificii corăspunzătoare cerințelor legii mai nouă, pentru-că doar în aceste comune, cari cele mai multe n'au nici patron, nici chiar bisericile nu corăspund numărului credincioșilor, în multe locuri nu există nici case parohiale, ba — ce e și mai trist — în foarte multe locuri nu există nici primăria, nici locuință pentru notar, în unele locuri comuna a luat în arândă, pe seama oficiului notarial cancelarie chiar în edificiul școlar! (Va urma).

Sibiu, 17 Maiu n. 1907.

3/15 Maiu 1848. Joi, în 3/16 Maiu c. s'au implinit 59 de ani de la ținerca mării adunări naționale la Blaj, pe „Câmpul libertății“, unde poporul nostru s'a proclamat pe sine de popor liber, egal și cu aceleași drepturi, ca celelalte popoare din patrie. Tot aici au jurat moșii și părinții noștri, adunați în număr de 40 mii, din toate părțile țerii, că vor fi credincioși tronului, patriei și neamului lor.

3/15 Maiu 1848 și cele următoare, zile de mare însemnătate, zile epocale! De la ele să începe redeșteptarea noastră națională, înaintarea noastră pe toate terenele!

Aducându-ne aminte de ziua istorică 3/15 Maiu 1848, să nu uităm, că generația și fruntașii de atunci stăpâniți au fost de o iubire de neam nețărmurită, de o slăntă însuflețire pentru cauzele poporului și ale patriei, că au ținut strâns la olaltă și au jertfit totul pentru binele obștesc.

Aducându-ne aminte de aceste, să ne dăm silința și noi a ne împodobim cu înaltele vârtuți ale înaintașilor de acum 59 de ani, spre binele poporului nostru și al patriei.

Dieta. Dieta și-a început de nou ședințele Luni, în 13 Maiu c. Președintele vestește între altele, că împotriva mandatului deputatului Lugojului, Dr. George Popoviciu, neîntrând nici o petiție, mandatul să verifică. Ministrul Kossuth prezintă mai multe proiecte de lege, între cari concesionarea (ingăduirea) liniei ferate vicinale între Făgăraș-Brașov, apoi două proiecte despre urcarea plăților deregătorilor dela căile ferate și regularea serviciului. Urmează la desbatere proiectul despre ajutorarea din partea statului a clădirii de casa

pentru muncitori. La proiect vorbește și deputatul nostru Dr. I. Maniu. Declară, că primește proiectul, dar face excepții împotriva raportului comisiei, cari apostrofează unele partide politice (pe socialiști).

Ca singuratici — zice dl Maniu — vă puteți face luxul de a numi pe toți cari nu sunt din partidul D-Voastră vagabonzi, nepatrioți sau mișei trădători de patrie — ceea ce și faceți D-Voastră (Zgomot și contestări) — prin aceasta însă nu ne veți reținea în lucrarea noastră, — dar acest lucru comisia Camerei nu e ertat să o facă.

În ședința de Marți, Joi și Vineri s'au discutat proiectul despre raporturile dintre servitorii agricoli și proprietari. De Sâmbătă până Marți dieta nu ține ședințe, pentru Rusaliile catolice.

Din România. Corpurile legiuitoare române au fost dizolvate în 9 Maiu c. prin decret regal și s'au orânduit noue alegeri. Aceste să fac, atât pentru cameră, cât și pentru senat în jumătatea a doua a lunii Maiu c. l. v. Noile corpuri legiuitoare sunt convocate pe 7 Iunie v. c. Cele două partide istorice, liberală și conservatoare, și-au început lucrarea și agitația, pentru a scoate fiecare cât mai mulți deputați. Majoritatea o va avea probabil partidul liberal, care a luat asupra-și angajamentul de a introduce îmbunătățiri pentru țărani.

Croații și guvernul. Un conflict s'a ivit de curând între deputații Croați și guvernul unghuresc. Croații stăruie pentru împlinirea unor cereri cu privire la folosirea limbii croate, etc. cari isvoresc din autonomia Croației. Guvernul ungar pretinde ca deregătorii de tren din Croația să știe unghurește, la ceea-ce Croații nu să învoiesc. Nu să știe încă ce sfârșit va avea conflictul.

Alegerile în Austria. Marți, în 14 l. c. s'au început în Austria alegerile de deputați, după noua lege cu vot universal. Dreptul de alegere este foarte lăgit. Sunt preste 6 milioane de alegători și 516 cercuri electorale. Alegerile decurg acum. Până Joi a fost cunoscut rezultatul din 330 de cercuri. După toate semnele vor eși în majoritate deputații creștin-sociali și social-democrați. Vor fi și baletagii multe. În Bucovina au fost aleși doi Români: Simonovici (democrat) și baronul Hormuzachi.

LA TRON.

În ședința de Luni 13 Maiu c. a sinodului diecezan din Arad s'a adus o hotărâre de mare însemnătate, cu privire la proiectul lui Apponyi.

După ce s'a ținut o conferință (sfătuire) intimă, deschizându-se ședința publică, sinodul la propunerea dep. Vas. Goldiș, primește cu unanimitate o hotărâre, pe lung și bine motivată, prin care sinodul protestează cu toată tăria în contra tendințelor acestui proiect de lege, aduce omagiile sale și adâncă sa mulțumită P. Sfinților episcopi și în deosebi P. S. Sale părintelui episcop diecezan I. I. Papp, pentru ținuta vrednică și bărbătească ce și cu acest prilej a dovedit întru apărarea intereselor sfintei noastre biserici.

Mai departe, după ce toate protestele și luptele noastre legale n'au putut împedeca votarea proiectului, sinodul hotărăște cu glas unanim, să fie rugat

Episcopatul, adecă Preasfinții Capi ai bisericii gr.-or. române să meargă la tron, la Maiestatea Sa Impăratul și regele apostolic și să-l roage să nu sancționeze (întărească) proiectul de lege a lui Apponyi despre regularea salarelor învățătoarești dela școalele comunale și confesionale.

Aceasta hotărâre însemnată a fost îndată împărtășită sinodului archidiecezan și sinodului diecezan din Caransebeș, spre a să alătura la ea.

Mai nou.

Sinodul archidiecezan, în ședința sa de Joi, s'a alăturat la hotărârea sinodului aradan, rugând episcopatul să facă pașii de lipsă la Maiestatea Sa, ca proiectul școlar al lui Apponyi să nu fie întărit.

Conferențele învățătoarești.

Săptămâna trecută, în săptămâna luminată s'au ținut conferențele (întrunirile) învățătorilor noștri gr. or. din archidieceză, fiind bine cercetate de învățători și bine conduse de comisarii, numiți de Consistor, toți vrednici bărbați de școală. Discuțiile pedagogice au fost demne și de cuprins bogat, așa că învățătorimea noastră s'a întors acasă mai bogată în cunoștințe și experiențe.

Aceasta să poate zice în general despre toate conferințele învățătoarești, ținute în diferite locuri.

O deosebită considerație merită cele petrecute în conferința din tractul Zarandului, cu privire la lățirea cunoștinței de carte în păturile cele mai largi ale poporului.

Între propunerile făcute — după cum suntem avizați — este vrednică de remarcă propunerea învățătorului I. German, care este următoarea: învățătorii din tractul protopresbiteral al Zarandului iau asupra-și de bunăvoie angajamentul de a ținea cursuri de cetit și scris cu analfabeții (cei cari nu știu scrie și ceti) din comune, începând din lunile Octomvrie până la finea lui Februarie, cel puțin de două ori pe săptămână.

Propunerea, a fost spriginită aproape de toți învățătorii prezenți, afară de puțini, cari aveau unele nedumeriri. Discuția a fost interesantă. În decursul ei inv.-preot Rusu a spus dorința oamenilor din Blăjeni.

Când au cetit oamenii mei — zice dl Rusu — și li s'a spus că drept de vot vor avea numai aceia cari știu ceti și scrie, ei îmi ziceau: »apoi bine, părinte, în doi-trei ani vom învăța cu toții a ceti și scrie, și atunci n'or avea ce să ne bage de vină«.

Propunerea a fost primită unanim și s'a înaintat Consistorului din Sibiu spre luare la cunoștință.

Bravi învățători Zărândeni! Pildă vrednică de urmat au dat, asupra căreia vom mai reveni.

Sinoadele bisericii ortodoxe.

Ca de obicei, s'au întrunit și anul acesta la Dumineca Tomei sinoadele bisericii noastre ortodoxe, în centrele celor trei eparchii, la Sibiu, Arad și Caransebeș. În săptămâna aceasta ele au intrat în mizul lucrurilor și luând în samă mersul afacerilor bisericesti-școlare, vor sduce hotărâri potrivite pentru înaintarea poporului credincios și pentru delăturarea relelor, ce s'ar ivi.

În împrejurările, în cari trăim, sinoadele din anul acesta au o însemnătate deosebită, căci ele să vor ocupa și cu afacerea școalelor noastre, atât de amenințate

prin proiectul lui Apponyi. Despre aceasta să amintit mai pe larg, Escel. Sa metropolitul Meșianu, în vorbirea Sa de deschidere, cum și episcopii diecesani.

Sinodul archidiecezan.

După slujba d-zeiască, săvârșită cu mare pompă în biserica catedrală, metropolitul Meșianu a deschis sinodul din Sibiu, cu următoarea vorbire:

Christos a invitat!

Domnilor deputați!

În senzul statutului organic V'am invitat, Domnilor deputați, la această întrunire în sinod archidiecezan, la întrunire în jurul sfintei maicei noastre biserici, pentru a lucra împreună la opul cel mare al viitorului nostru, la binele și fericirea noastră; deci salutându-Vă cordial de bunăvenire, implor și din acest loc binecuvântarea cerului asupra noastră și asupra lucrărilor noastre.

Când fericirii noastre strămoși au îmbrățișat religiunea creștină ortodoxă a Domnului nostru Isus Christos, pe care au întemeiat biserica noastră națională, au făcut aceasta nu numai pentru mântuirea sufletului, ci și pentru ca cu ajutorul acelei sfinte religiuni să conlucre și la desvoltarea facultăților sufletești și prin aceasta și la întemeierea unui viitor tot mai bun și mai fericit și în această lume.

Spre acest scop acei fericiti străbuni s'au întrunit în societăți religioase bine organizate, în parochii, protopresbiterate, eparhii și metropolii naționale, au zidit biserici și școale confesionale, ca tot atâtea centre culturale, pentru desvoltarea facultăților sufletești și pentru apărarea sfintei biserici de furtunoasele valuri ale timpurilor.

Urmând și noi fericitilor noștri străbuni ne-am întrunit în acest sinod archidiecezan, ca să lucrăm împreună la desvoltarea facultăților sufletești și prin aceasta la mântuirea sufletului și la întemeierea unui viitor mai bun și în această lume.

Din cel mai depărtat trecut al nostru ne-am convins, Domnilor, că la asemenea lucrare, biserica străbună împreună cu școala confesională ne oferă și nouă cel mai mănos teren, ce l-a oferit și părinților noștri. Căci dela ele au emanat tot deauna ideile mari și salutare, și comunitatea de interese și sentimente, cari produc nizuințele culturale, din cari rezultă viitorul tot mai bun și mai fericit.

De aceea, pentru a ne bucura și folosi cât mai mult de acel mănos teren, trebuie să ne conservăm biserica și școala, pentruca să ne conserve și ele pe noi, precum au conservat și pe fericitii noștri părinți; apoi să le apărăm și întărim contra curentelor timpului, ca să ne apere și să ne întărească și ele pe noi față de asemenea curente.

Aceasta trebuie să o facem, Domnilor, astăzi, în mai mare măsură ca ori și când altădată, căci pe lângă multe altele, e de prevăzut, că în curând va urma și noua lege despre salarisarea și referințele învățătorilor confesionali, votată de corpurile legiuitoare, care prin anumite dispozițiuni atinge în mod simțitor și autonomia bisericii noastre, privitoare la școalele confesionale.

Pentru a împedea aducerea acestei legi, eu, îndatăce proiectul ei s'a publicat în jurnale, am invitat pe Preasfinții noștri Domni Episcopi și pe Veneratul Consistor metropolitan, la consultare, asupra celor de urmat, și în conștățere unanimă am aflat de bine printr'o remonstrațiune înmanuată prin Episcopatul nostru, Domnului Ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică a reclama contra acelui proiect, enumerând gravaminele ce le conține față de biserica noastră autonomă, și cerând, ori retragerea proiectului, ori modificarea lui în sensul remonstrațiunii noastre.

Pe lângă aceasta noi Archiereii am combătut proiectul și la pertractarea lui în casa magnaților, arătând și acolo, că acel proiect vatămă greu autonomia noastră bisericească, și susținând remonstrațiunea noastră; dar durere, toate fără doritul rezultat, căci primindu-se proiectul și de acea casă, în curând va deveni lege, căreia vom avea a ne conforma.

Am făcut-o aceasta, Domnilor, căci deși proiectul are și unele dispozițiuni multămitoare, precum este ameliorarea dotațiunii învățătorilor confesionali, și prin întregire dela stat, unde n'ar putea parochiile presta ameliorarea statutară prin proiect, dar are și dispozițiuni prea îngrijitoare, precum sunt și acelea de cari să leagă întregirea dela stat, când aceea ar trece preste câte 200 coroane anual, dispozițiuni, prin cari să vatămă greu autonomia bisericeii, ceea ce numai în acel caz s'ar mai putea evita, dacă am putea presta noi acele întregiri.

Precum binevoii a vedea și din acestea și alte asemenea dispozițiuni ale proiectului, cunoscut deja și D. Voastră, școalelor noastre li-se crează o situațiune dintre cele mai grele, care numai cu mari jertfe materiale din partea noastră să mai poate ușura.

Dacă veți cunoaște mai deaproape acel proiect, Domnilor, veți afla și D. Voastră, că pe viitor numai în acel caz ne vom putea susține autonomia bisericească și în școalele noastre, dacă de o parte vom aduce toate jertfele la susținerea lor fără întregire dela stat; și dacă de altă parte vom stărui tot mai mult, ca învățătorii noștri confesionali să și potenteze silința întru satisfacerea dispozițiunilor legii, pentruca nu cumva din vina unora sau altora să ni-se periclitizeze școalele, în cari instruiază ei.

Chiar și numai din acestea Veți înțelege, Domnilor, că de când avem sinodalitate în biserică n'am stat în fața unei probleme mai grele, decum este aceea a salvării și conservării școalelor noastre confesionale. De aceea nici clerul și poporul nostru n'a așteptat cu atâta nerăbdare rezultatul lucrărilor noastre, dela aceasta întrunire, ca și de astădată.

Deși cauza aceasta privește pe întreaga noastră Metropolie, de unde a emanat și remonstrațiunea către guvern, și deși Metropolia va combina, la timpul său, modul cum s'ar putea aplica legea fără vatămarea autonomiei bise-

ricei noastre: totuși dupăce aceasta nu-mai prin mari jertfe să va putea ajunge, va fi foarte bine să Vă ocupați și D. Voastră și cu căutarea și procurarea necesarelor mijloace, recerute prin legea de sub întrebare, pentruca să putem conserva și susține școalele noastre și față de acea lege.

Decumva însă, pe lângă toate silințele noastre, n'am putea procura mijloacele de lipsă, pentru susținerea tuturor școalelor și din parochiile mai mici, ni-se impune o mare datorință, de a afla calea și mijloacele, prin cari s'ar putea suplini altcum lipsa acelora.

Să nu pierdem din vedere, Domnilor, nicidecum, că oricât de multe și feliurite sunt condițiunile prin cari înaintează popoarele, toate acelea au un singur izvor: »cultura religioasă-morală«, care să inițiază și întemeiază mai ales în școala confesională. De aceea și repet rugându-Vă, să facem tot posibilul pentru susținerea școalelor noastre confesionale în conformitate cu dispozițiunile legii, ca să ne putem însuși și noi, în măsură tot mai mare, acea cultură și să ne apropiem tot mai mult de binele și fericirea după cari oltăm.

Rugând și pe bunul Dumnezeu să ne ajute și în aceste cercări grele a afla adevărata cale a mântuirii, declar sesiunea sinodului nostru arhiepiscopesc ordinat pe anul 1907 de deschisă.

După frumoasa vorbire de descidere, primită cu vii aclamări, să aleg notarii sinodului și comisiile, cărora să înpart actele spre studiere.

Deputatul Parteniu Cosma exprimă părerea, că sinodul trebuie să se pronunțe în afacerea cu proiectul școlar al lui Apponyi și deoarece ce în vorbirea de deschidere să vorbește despre afacere, propune, ca vorbirea de deschidere să se predea comisiei școlare, ca pe baza raportului acesteia, sinodul să ia o hotărâre.

La propunerea aceasta vorbesc mai mulți deputați și în urmă să primește, așa cum a făcut-o deputatul Cosma.

Sinodul a ținut ședințe Marți, Miercuri și Joi, intrând în miezul lucrurilor. Ședințele continuă. Hotărârile mai însemnate le vom publica în nrul viitor. Intre ele una din cele mai însemnate va fi cea privitoare la soarta școalelor noastre.

În legătură cu deschiderea sinodului arhiepiscopesc amintim, că Duminecă, după prima ședință deputații s'au dus cu toții la Esceleția Sa și apoi la archimandritul, vicar arhiepiscopesc, Dr. Ilarion Pușcar, spre a-și arăta încrederea și alipirea.

La vorbirea ce a ținut-o archim. Dr. Pușcar și prin care a mulțumit Esceleției Sale pentru greaua luptă purtată în zilele din urmă întru apărarea școalelor și a autonomiei bisericeii, Esceleția Sa a răspuns cu cuvinte foarte pătrunzătoare. A zis între altele, că dacă n'ar fi convins despre sinceritatea iubirii cu care e încunjurat din partea acelora cu cari împreună muncește spre binele bisericeii și al poporului, n'ar fi fost în stare să supoarte greu-

tatea zilelor prin cari trecem, ales la bătrânețele adânci de cari să bucură Exceleția Sa. Dar iubirea celor din jur iau dat putere și l-a făcut să poată suporta greul zilelor, pe cari era foarte fericit dacă nu le-ar fi ajuns. Roagă pe toți să facă asemenea, să se întărească din iubirea celor de acasă, din iubirea poporului, vrednic de iubirea noastră, pentruca astfel, popor și inteligență, să formăm un întreg bine încheiat, de care să se resfrângă viforul ce ne amenință. Legătura între noi să o formeze biserica strămoșească, pentru care noi, inteligenții, am făcut și n'am făcut câte ceva, am jertfit și n'am jertfit, poporul însă totdeauna a făcut și a jertfit. Zile grele ne amenință, de aceea toți să ne grupăm în jurul bisericeii, căci aci, numai aci e mântuirea noastră.

Cetitorule

lățește „Foaia Poporului” între
cunoștii tăi!

Din America.

Zanesville Ohio în 29 Aprilie 1907.

Noi Românii din Zanesville Ohio, deși suntem în număr mic în acest oraș, dar având simțul de unire și iubire de neam, am hotărât în ziua de prima Aprilie c. a forma o nouă societate pentru ajutoriu, cu numele Floria și soții.

Dovadă că și noi deși suntem depărtați de vatra părintească, putem forma grupuri de unire spre a ne ajuta, cultiva și a ne ridica glasurile contra nedreptăților ce ne întâmpină.

Totodată aducem și noi viile noastre mulțumiri d-lor funcționari ai societății »Dacia Traiană« din New-York« anume d-lui Vasile Greavu, funcț. de bancă și d-lui Marcu Lazar, preș. societății, care au binevoit de a ne onora cu prezența d-lor, spre a întări și întru noi dragostea și iubirea frățească de neam, prin care și noi vrem să înflorim cum înfloresc un pom în aceasta zi de primăvară, spre a aduce roade folositoare.

Totodată dăm mai jos și numele funcționarilor și membrilor fondatori, cari au solvit taxa de înscriere 3 dol. și cotizația lunară de 50 cenți.

Președintele societății este: president de onoare dl Albert Ambruster, de origine german, proprietar în Zanesville și saloner, care iubește poporul român și dă mult sprijin acestei societăți. President activ dl Nicolae Suci. Vice-pres. Ioan Herlea. Secretar scripturistic George Mărhaon. »Cassar Ioan Spiridon. Al doilea cassar Ioan Bergea. Notar Pavel Tiutiu. Controlori Niculae Vișea și Nistor Potor. Stegari Ioan Longin și Ioan Millea. Comitetul: Partene Morariu, proprietar american, Chirila Floca, Ioan Bacila, George Cismaș, Ioan Roman și Gedeon Șerban.

Membri fondatori ordinari: Ioan Cismaș, Andrei Cismaș, Nic. Bochian, George Stoica, Ioan Muntean, Pavel Păcurariu, Ioan Lupșic, Simion Grama, Ioan Henegariu, Zevedeu Henegariu, Amosie Nicoară, Ioan Lazar, Nicolae Opincar, Ioan Marhaon, Ioan Bastea, Nicolae Marhao, Ioan Păcurariu, George Spătaru, Zafiu Rohan și Nicolae Șandru.

Săpatul holdelor.

Poate că unii dintre economii noștri vor clăti din capete, când vor mai ceti și despre »săpatul holdelor«. Și cu tot dreptul! Pentru că acesta e un lucru de tot nou și încă necunoscut pe la noi. Dar fiind și acela un lucru de nepărată trebuință pentru cultura holdelor, credem că nu va mai trece mult, până când îl vom vedea introdus și în economiile noastre.

Cam așa s'a întâmplat și cu prilejul introducerii celorlalte unelte bune și spornice pentru lucrarea pământului și cultura altor bucate, precum au fost plugurile de fer, mașinile pentru sămânatul și săpatul cucuruzului, pentru sămânatul holdelor, imblătit ș. a. Economii noștri mai bătrâni, clăteau și atunci din capete și nu voiau să creadă odată cu capul, la ceace le spuneau ostașii mai bătrâni, că prin țeara nemțească și franțozască se lucra de mult cu asemenea mașini.

Astăzi însă am ajuns ca să vedem lucrând pe cele mai multe locuri și pe economii noștri cu asemenea mașini bune și spornice. Ca mâne li vom vedea introducând și mașina pentru săpatul holdelor. Inceputul s'a făcut încă de mult și în privința aceasta prin grăpatul holdelor primăvara. Și acei economi, cari au deprins aceea lucrare folositoare, credem că nu vor întârzia, ca să introducă și lucrarea numită.

Este indeobște cunoscut, că pe unele locuri să prăduc fel și fel de burueni nefolositoare și stricacioase prin holde, cari apoi răpesc o parte însemnată a nutremântului cu care s'ar nutri acelea, ba le mai împedecă și în creșterea lor regulată, dacă cumva apucă deasupra lor.

Dacă economul nu lucră bine și destul de afund pământul pentru cultura sămânăturilor, dacă nu le plivește de burueni la timpul potrivit; dacă nu le nici grapă cumva primăvara, ca să se mai rupă și stârpească cele burueni: atunci să poate zice, căci mai imparte roadele lui de holde cu buruenile.

Cel mai mare dușman al buruenilor e sapa. Pe unde poate străbate

aceasta pe acolo buruenile »să topesc, ca ceara de fața focului«. Dar nu toate sămânăturile s'au putut săpa până acum pe la noi. Astfel holdele de pildă, fiindcă au fost sămânate imprăștiat, nu s'au putut săpa. De aceea apoi în ele au și crescut uneori cele mai multe burueni.

La noi s'au mai sporit buruenile prin holte, pe cele mai multe locuri într'un mod așa de însemnat și prin neștiința unor economi, cari cu gunoiul și grăunțele de sămânță, au mai dus și o parte însemnată din sămânțele acelor pe locurile arătoarea. Aceasta s'a întâmplat așa, că unii economi au aceea datină rea, de a arunca toate gozurile eșite de sub ciururi și triere pe grămada de gunoiu, de unde apoi se transportează dinprouă cu acela la câmp. Afară de aceasta chiar și grăunțele de sămânță mai conțin o parte însemnată sămânțe de burueni, dacă cumva nu au fost curățite bine de acelea.

Afără de gunoiu, paiele din cari acesta să compune pe cele mai multe locuri, încă conțin surmedie de sămânături și gozuri de burueni, cari s'a constatat, că pot să rabde căldura și umezeala și câte doi ani, fără ca prin acelea să-și peară puterea de încolțire,

După cum am zis și mai sus, și până acum au mai încercat unii economi câte ceva pentru stârpirea buruenilor din holde, fie prin aceea, că le-au mai plivit primăvara, fie prin aceea că unii le-au mai grăpat și tăvălugit câtuși de cât cu grapa și tăvălugul. Ba unii au mers și mai departe și au născocit o unealtă ascuțită în forma furcuței, cu ajutorul căreia înțepau buruenile de prin holde, iar alții au mai introdus și o sapă mică de mână, așa numită »sapa lui Mocry«, după numele născocitorului ei.

În timpul din urmă, doi fabricanți de mașini din Franția, cu numele Amiot și Bariat din Bresles, comitatul Oise, au născocit o sapă, care după-ce va fi introdusă pretutindinea va forma de sigur o nouă isbândă în sistemul de cultură de până acum al sămânăturilor.

Sapa franceză, despre care vorbim, e făcută din oțal și nu e mult mai mare

ca mașinile noastre pentru săpatul cucuruzului. Dar are mai multe sape în partea dinșpoi, cari nu sunt mai mari ca săpuțele, cu cari obicinuesc econoamele pe la noi a-și săpa ceapa și alte legume mai dese. Tot în partea dinapoi mai are și două coarne, cu ajutorul cărora apoi se poate cârmui.

Sapa numită nu este nici măcar atât de grea, precum e bună-oară mașina noastră pentru săpatul cucuruzului. Aceea o poate trage cu mare ușurință și numai un cal. Cu sapa numită să pot săpa deopotrivă atât holdele sămânate în rânduri, cât și napii de zahar, de nutreț, cartofii, legumile și alte sămânături mai mărunte.

În Franția și Germania, pe unde s'a introdus deja sapa numită, au făcut o adevărată revoluțiune în sistemul vechiu de cultură al spicoaselor, deoarece acestea și numai după o singură săpatură și-au îndoit roada, atât ca cvantitate sau mulțimea de grăunțe, cât și ca calitatea sau bunătatea acelor.

La noi și numai grăpatul holdelor primăvara, oare putem zice, că suplinește încătră săpatul acelor, până acum a fost nebăgat în seamă de către cei mai mulți din economii noștri, măcar că prin acela, după cum am zis și mai sus, să stârpsc o mulțime de burueni și pe lângă aceea să mai rupe și scoarta de zăpadă și înghețurile de preste iarnă, așa că apoi holdele pot crește și să pot desvolta mai bine, ca dacă sunt lăsate la voia întâmplării.

Până când vom vedea deci și pe la noi introduse mașinile pentru săpatul holdelor, să le grăpăm primăvara bărbătește și numai cu grapele de fer, dacă dorim ca să secerăm holde frumoase.

Isan Georgesow.

Soia.

De I. Pampu, învățător.

(Urmare și fine).

Soia crește în pământ de orice soi, ceace nu să poate sustinea și despre alte plante. Resistența soiei la frig, umezală, precum și la secetă este mare, prin ce încă întrece alte plante.

VESELIA.

Foia plumeată a »Foi Poporului«.

Țiganul zburător.

Fraților să ascultați
Să vă spun un lucru mare
Și bini samă să luați
La aceasta întâmplare:
Nu tocmai de mult de tot
Numai așa cam de un an
Să vă spun uu lucru șod
Ce l-a făcut un Țigan.

Intr'o bună dimineață
Cât ce din somn s'a trezit
S'a spălat pe dalba față
Și pe un deal s'a suit,
Să se uite în depărtare
Să privească în lung și în lat
Că pământu-i rotilat?

Dar dac'a văzut Țiganul
Că ori cât s'a străduit
N'a putut vedea departe
În acest chip a grăit:
— Ori și cât mă străduiesc
Să fiu și eu brav voinic
Dorința să mi-o împlinesc
Nu pot face chiar nimic.

Făr de-aș fi eu, o vai Doamne
O pasăre zburătoare
Și de nu mai pot de foame
Tot aș zbura până la soare,
Și aș vedea tot pământul
Cum e el de rotilat
Zburând prin aier ca vântul
Nu m'aș da pe-un împărat.

Văzând însă biet Țiganul
Păsăruicile zburând
De lăcomie sărmanul,
Să trânteste la pământ,
Și cu mâinile întinse
Și cu un dor prea 'nlocat

Și plângând-plângând Țiganul
În acest chip s'a rugat:

— Doamne, sfinte împărate
Cela ce ești prea 'ndurat
Cari ierți omul de păcate
Dămi dar aripi de zburat,
Ca să zbor și eu ca toate
Pasările prin văzduh
Ostenit în miez de noapte
Sus în copac să mă culc.

Rugăciunea s'a primit
În chipul cum s'a rugat
Și ceace a dorit
Iată i-s'a și întâmplat
După cum lui i-a plăcut
Iată că s'a și făcut:

Intr'o minută de oră
De loc s'a făcut — o cioară

(Ciumbud.)

Romul I. Roman,
cantor.

Locurile umbroase însă nu le iubeste. Ea să pune în cuiburi ca și fasolea și în timpul când să samăna fasolea. Pământul trebuie să fie bine lucrat și mărunțit. În fiecare cuib punem câte 2—3 boane și depărtarea dela cuib la cuib va fi de 40—50 cm. sau să poate sămăna cu mașina îngropătoare, lăsând între rânduri o depărtare de 40—50 cm., iar dela fir la fir 10—20 cm. Adâncimea la care să pune bonul de soia e de 3—6 cm. Ea trebuie săpată din vreme ca să nu o înădușe buruiana. Să sapă și de a doua oară. Soia galbină și soia neagră în timp de 3 luni e coaptă. Aceasta să cunoaște că păstăile și frunzele îngălbenesc. Pe un fir care crește de circa 50—60 cm., înalt*) să fac o mulțime de păstăi, cari au numai câte 3 boane. Pe un fir ales am numărat 760 boane, dar producția ei să poate lua 1:100. O însușire prețioasă are că nu o atacă parasitii, fiindcă e păroasă. Mie mi s'a întâmplat că soia cea neagră sămănându-o unde a fost țelină o-au cam stricat șoarecii astăvară, pe cea galbină însă, sămănată între cucurze și în grădina de legumi, nu o au atacat.

Culesul să face așa, că să taie cu secerea sau să smulge din pământ, să adună și să pune la adăpost într'o șură, unde să se usce bine și să ajungă la maturitate toate păstăile rămase în urmă. Apoi să imblătește cu imblăcii sau cu un băț. Când să imblătește e bine, să se scoată la soare timp de 1—2 ore, astfel păstăile să uscă și să imblătească foarte ușor.

Compoziția chimică a soiei determinată în Institutul de chimie din București, este cea următoare:

	soia galbină	soia neagră
Materii azotoase . . .	34.15%	42.60%
„ grase . . .	19.17 „	14.96 „
Idrați de carbon . . .	26.71 „	22.39 „
Cenușă . . .	4.48 „	4.49 „
Celuloasă . . .	5.21 „	5.98 „
Apa . . .	9.98 „	10.98 „
-	100.00%	100.00%

*) Dl profesor N. Pop susține în „F. Școl.” Nr. 4—1905 că trebuie să i s'a puie par; eu însă aceasta o aflu de superflu, fiindcă e crăcuroasă și nu crește înalt.

Mărunțișuri.

Cerșitorul. Mă rog de 10 bani pentru rachiu.

— Cum de cutzi să cerșești pentru rachiu?

Cerșitorul: Nu pot trăi fără rachiu.

— Atunci să înzură-te!

Cerșitorul: Bine, dar atunci te rog de 20 bani pentru funie.

Străinul (cătră păzitorul unui castel). Te rog să-mi azeți ve hiturile din castel.

Păzitorul. Nu să poate. Baroneasa nu este acasă.

Copilul de jidan din Praga.

(de I. S. Spilman).

Povestirea părintelui Sebald.

Traducere de Ioan Murășan, inv. în Coc.

(Urmare.)

Tu mă vei ierta pe mine tată, dacă vei recunoaște că Isus nazarineanul e acel Mesia, a cărui venire a profetis-o Moisi și profetii

Din acest tablou să vede destul de limpede superioritatea soiei în albumin și grăsime față de celelalte păstăioase. Deci nu trebuie să ne mirăm când știm că Japonezul viteaz, care cultivă altcum și fasolea, mazărea, lintea, urezul etc. *sola* încă o cultivă în mare măsură. »Urezul Japonezului e totdeauna mestecat cu *sola*», zice un ministru japonez.

La întrebarea cum să întrebuițăm *sola* răspund cu un extras al »Notelor explicative la panourile din pavilionul soiei» de Dr. A. Urbean, din cari am gustat și eu astăvară la București:

Lapte de sola. 100 grame făină de soia să bate bine cu un litru de apă moale, apoi să străcură și să înăzeste la foc. Obținem un litru de lapte, care fiind de post, poate fi întrebuițat în tot timpul anului. Un adaus de sare nu strică. Să poate adauga și puțin zahăr mai ales pentru copii. (În lipsă de făină de soia să va procede la fel ca la prepararea laptelui de migdale, anume: să pune în puțină apă moale boabe de soia ca să se moaic, după 1—2 ceasuri să scot din apă și să pisă-ză în pua de lemn (de pisat grâu etc.) ca să formeze o pastă uniformă, în care să nu să simță prim pipăire bucăți nefărâmate. La aceasta pastă să adaugă câte puțin din apa în care a stat Soia de b'a muiat, frecând bine cu pisălugul până ce să obține o spumă albă, persistentă. Apoi să continue cu adăugirea de apă moale în proporția de 10 părți apă pentru o parte de soia. În urmă să strecoară prin pânză, să încălzește și să adaugă după plac puțin zahăr și sare.) Chiar zii folosesc aproape numai lapte de soia.

Brânză de soia: Să obține din laptele de soia întrebuițând aceleași procedeu ca la laptele de vacă și de oaie.

Ulezul de sola e foarte gustos și să folosește la toate bucatelile, la cari să folosește uleul de lemn sau unsoarea de porc. Așe în lămpi. — Să obține ca și uleul de in și de cânepă.

Cafea de soia: Soia convenabil prăjită e incontestabil cel mai bun surrogat al cafelei. Cu deosebire să recomandă copiilor fiind că nu excitază ca cafeiul sau ciaiul.

— zisă copilul într'un ton blând, dar determinat. — Bătrânul Abele la auzul acestor cuvinte, a început a urla cu o furie sălbatică și a întrebat pe copil, că nu dela mamă sa a auzit prima oară acestea lucruri înfiorătoare?

Dela mama? . . . — răspunse micul Abele. — Da, dela mama, dar nu dela Sara mama mea pământescă, ci dela mama cerească, dela sta Vergură, dela fca lui David, dela Maria. — Acum furia jidanului n'a cunoscut margini. Dela femeia bărdășului, — strigă jidanul spumegând — nu-i îndoială, că preoții lui Bal au orbit pe copilul acesta, dar voiu alunga eu din el pe spiriții necurat. — Și cu cuvintele acestea a năvălit asupra copilului, i-a rupt vestmintele și cu un biciu de curele a început a-l bate și într'atâta l-a bătut încât din spate îi curgea părâu sângele. — Când în urmă s'a ostenit a-l mai bate, bietul copil palid ca moartea, fără suflare a căzut jos pe padiment scaldându-se în sângele-i propriu. Poate încă în noaptea aceea să și fi dat sufletul nenorocitului copil, dacă în inima

Pâne de sola: Pânea de grâu având un adaus de 1/4 făină de soia, e cu 50% mai bogată în materii azotoase decât pânea obicinuită. Pânea cu soia are un gust escelent și nu să uscă așa curând ca pânea obicinuită. Iată o tabelă a pânei cu soia în comparație:

	Pâne de 1 pt. grâu%	soie și 7 p. grâu	soie și grâu în p. egale	Pâne de soia galb.
Mat. azotoase	7.0	11.0	20.0	26.0
Mat. grase	0.5	2.6	6.0	14.1
Idrați de C.	15.0	44.9	31.6	19.5
Cenușă	1.0	0.9	1.9	3.2
Celuloasă	0.5	0.6	0.5	0.3
Apă	40.0	40.0	40.0	37.0

Am făcut pânea de soia în proporția: 1/4, 1/2 și 1/2 soia și susțin că e foarte gustoasă și nutritoare.

»Observ că toate bucatelile, în cari intră făina de grâu, de săcară, de cucuruz, precum și tot felul de aluat (tăiețai, găluște etc.) supoartă un adaus de soia. Amestecat în proporția de 1 parte soia cu 7 părți de făină de grâu, săcară, cucuruz, cartofi — servește la gătitura tuturor bucatelor, în cari intră făina de grâu, săcară etc. și mărește cu 50% valoarea lor nutritivă» — zice Dr. A. Urbean.

Soia când să duce la moară, trebuie să fie uscată bine, altcum să macină rău, fiindcă e uleioasă.

Lipsa cötitului.

Multe necazuri ne mai sapă și pe noi Români. Pe seamne așa a fost scris în cartea vremii, ca noi să fim tovarășii nedespărțiți ai durerilor și suferințelor. A voit Dumnezeu, să vede, ca mai întâiu să ne lovim de multe ispite și amărăciuni, pentru a putea aștepta un tratament mai de-acătări.

Vreme lungă am fost uneltele strănilor, cari ne robiau și ne munciau, din pricină, că noi eram nepricepuți.

Ne plăcea pacca, nu pentru că ea ne-ar fi adus vre-un bine, ci că eram bucuroși de a nu face rău aceluia, care să folosiau de bunătatea și îngăduința noastră, storcându ne toată puterea, toată viața.

Și iată că alții s'au ridicat deasupra noastră tari și puternici, iar noi am

rabinului nu s'ar fi aprins o mică schintee de umanitate. — Rabinul deci s'a întors cătră fratele său, cu rugarea ca să cruțe viața copilului, să l dea pe mâna lui asigurându-l, că în decurs de vre-o câteva zile îi va înfrânge cerbicia.

Bătrânul Abele după ce s'a cugetat puțin s'a învoit și la aceasta, dar să jura în continuu, că numai sângele fiului său rățăcit va spăla aceasta pată rușinoasă de pe familia sa.

Rabinul duse acum pe copilul aproape mort de jumătate la locuința proprie, îl mângăia, să îngrijea de el și arătând o bunăoară oarecare față de el, voia să-l întorcă iarăși la religiunea jidovească.

Pe micul Abele însă nu l-a putut îndupleca în nici un chip, ca să primească acele învățături greșite și pătruns de convingerea afirmă, că el are drept, pentru că numai credința lui Christos a Mântuitorului omenirii e singură credință mântuitoare.

Apoi afirmă și aceea, că Mântuitorul Mesia în adevăr e Isus și cât de greșită și păcătuită e credința evreilor, amăsurat careia

rămas tot slab, tot umiliți; și dacă vom stărui și mai departe tot pe aceste cărări, alte neamuri, nesmintit ne vor răpune și ne vor prăpădi fără zăbavă.

Căci asta e legea firei: Cel tare zdrobește pe cel slab. Și ar fi păcat ca acum când am încrestat la răvașul vremii două mii de ani de vecuire românească, înfruntând cu vrednicie toate asupririle utăpănilor străine, să ne lăsăm cutropiți. Nu ne este îngăduit s'o facem aceasta. Căci sfânta Scriptură poruncește așa: »Fiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru cel din ceruri deșăvârșit este«.

Ce vreau să spună vorbele acestea?

Că fiecare om, fiecare neam, are datorită sfântă să se lumineze, să se ridice și să se întărească prin puterile sale. Căci numai lumina poate aduce întărirea. Și iarăși numai prin lumină poate ne putem apropia de D-zeu.

Neamurile dimprejurul nostru au luat aminte de mul: această poruncă d-zeiască, și ele au ajuns astăzi puternice prin muncă cuminte și stăruință cinstită. Și e mirare că, numai noi Românii, cari suntem atât de credincioși și iubitori de biserică, am nesocotit atâta vreme această sfântă lege.

Păcatul nostru este mare pentru această călcare de poruncă și D-zeu ne-a și învrednicit de răsplata cuvenită, pedepsindu-ne vreme de două mii de ani cu multe dureri și apăsări. Astăzi însă a sosit vremea când trebuie să ne lepădăm de acest păcat atât de groznic și înfricoșat, alungându-l dintre noi ca pe o buruiană veninoasă și netrebnică. Astăzi în ceasul al unsprezecelea — după vorba Bibliiei, trebuie să imblănzim mânia lui Dumnezeu, făgăduind cu toată sfîntenia că vom părăsi acest mare păcat și vom implini cu dragoste legea sfântă, care poruncește: »Fiți desăvârșiți«.

Astăzi, mai mult decât ori când, trebuie să începem munca de primenire, de schimbare a veșii noastre năcăjite. Trebuie, după cum spune apostolul Pavel »să lepădăm omul cel vechiu și să ne îmbrăcăm în cel nou«. Porunca vremii de azi cere dela noi muncă spornică, făcută cu chibzuială. O muncă, care înainte de toate să fie folositoare și să ne aducă întărirea culturală

(Va urma.)

Ioan Matel, inv.

Din luptele parlamentare.

Vorbirea deputatului Vasile Goldiș.

(Ședința de Vineri, 5 Aprilie).

(Urmare.)

„Să poate întâmpla ca ministrul să impuie pentru cele 3—4 materii 25 de ore pe săptămână, și cum mai multe ore de școală nu pot fi într-o săptămână, biserica să rămăie pe copcă cu materiile ei, — să nu-i poată consacra nici o singură oră.

Vertan Endre (raportor): Nici n'ai citit raportul!

V. Goldiș: Proiectul nu exclude astfel de cazuri. Nu intenția o judec aici, căci de internis non iudicat praetor — ci proiectul așa cum e el. Cine s'a ocupat vr'odată cu pedagogia trebuie să știe că prima condiție pentru prosperarea instrucției e unitatea planului de învățământ. Cine păcătuiește împotriva acestei unități, acela e un dușman al instrucției. Conform acestui proiect de lege școala va avea două suflete: unul îl însuflă ministrul și celalalt biserica. (Zgomot. Președintele sună). Nu să poate o dispoziție mai dușmană pedagogiei decât aceea care dispune ca limba de propunere în școală să fie alta, decât cea maternă. Nu există în lumea întreagă un bărbat de școală, care să cuteze a afirma că în școala primară e corect și folositor a întrebuița altă limbă decât limba maternă a copilului.

Încă Comenius, întemeietorul pedagogiei a afirmat că: Acel ce ar ordona ca în școlile populare să nu se întruze în limba maternă a băieților, ar face ca și când ar pretinde dela fiul său, să învețe a călări înainte de ce ar fi învățat să umble. Mă refer apoi la marele filosof al veacului XX, — Herbert Spencer. În cartea lui despre educație scrie foarte frumos, că e mai bine a ști înțelesul lucrurilor decât înțelesul cuvintelor. Cunoașterea lucrurilor ce ne împrejmuesc e cu mult mai esențială decât gramatica.

Dar și acesta e străin. Voi cita deci din scrisorile unui bărbat de neamul D voastră, — apreciat și de noi — mort de curând — și care a exprimat cu atâta convingere, că nu să poate educa un copil, decât în felul cum a fost sămânța, ce i-a dat viața. (Strigăte de: S'auzim! — la naționaliști.) Chiar pe cum nu poți porunci părului să facă mere, nu poți educa pe copilul de român, să devină maghiar. (Obiecțiuni și zgomot în stânga. Aprobări la naționaliști.)

de zi tot mai mult, mărindu-i chinurile prin loviturile de biciu. Acest chin înfrorător timp de 3 săptămâni l-a suferit bravul copil, nobilul luptător al credinței adevărate.

În unele zile îi trimetea rabinul mănăcri alese în cămara lui, zicându-i că să poate sătura și că va căpăta și mai bune, dacă să va întoarce dela religiunea cea greșită. Copilul nici nu s'a atins de mănăcările cele gustoasă, pe cari le-a asămănat cu măruțul cel oprit din mijlocul paradisului. A învins diavolul pottei trupesti și preamărind pe Isus, rodea o coajă de pâne mucedă, care i-să da, deoparte pentru prelungirea chinurilor, de altă parte pentru mișorarea foamei.

La 3 săptămâni micul Abele era numai umbră, mai mult mort decât viu. Atunci rabinul a încu-ostințat pe fratele său, pe bătrânul Abele, că copilul lui e neduplecabil, spunându-i și aceea, că copilul într'arâta a slăbit, încât e cu un picior în groapă și cu unul afară.

(Va urma)

Într'un articol scris de Bartha Miklós, am cetit următoarele: »Nu poate să aibă sistemul de educație un păcat mai mare, decât acela, când nu să acomodează împrejurărilor și însușirilor naționale. Nu poate păcătui mai mult, decât când nu își are de scop scoaterea în relief a individualităților naționale. (Aprobări.)

»Cel ce încearcă să transforme pe nemțește un copil maghiar, — violează legea poruncitoare a naturii«. (Așa-i! Așa-i! din stânga).

Dar cine vrea să transforme pe ungurește pe băiatul român? (Contestări în stânga Aprobări la naționaliști).

În toată lumea asta, limba de instrucție este limba maternă a copiilor.

Vertan Endre: Și la Hajdu-Dorog?

Preș.: Rog pe dl raportor să nu vorbească!

V. Goldiș: Ca s'o pot adevări asta, trebuie să trecem cu privirea peste toate legile instrucției din Europa. Mai întâiu mă voi ocupa de acele state, unde sunt împrejurări asemănătoare cu ale noastre.

Molnar Ienő: Incepe cu România, — statul cel de cultură.

Markos Gyula: Mergem la Giurgiu! Acolo să încep!

V. Goldiș: State de aceste în Europa sunt: Austria, Belgia și Svițera. Iată ce zice §-ul 19, din legea de instrucție austriacă: (cetește).

»Alle Volksschulen des Staates sind gleichberechtigt, und jeder Volksstamm hat ein unverletzliches Recht auf die Wahrung und Pflege seiner Nationalität und Sprache. Die Gleichberechtigung aller landesüblichen Sprachen und Schulen ist vom Staate anerkannt. In den Ländern, welche mehrere Volksstämme bewohnen, sollen die öffentlichen Unterrichtsanstalten derart eingerichtet sein, dass ohne Anwendung eines Zwanges auf die Erlernung einer zweiten Landessprache jeder dieser Volksstämme die notwendigen Mittel zur Ausbildung in seiner Sprache erhält.

Sümege Vilmos: Nu există o limbă austriacă, — nici belgiană, nici Svițerană.

V. Goldiș: În Belgia, ca și în Austria să spune precis, că instuctia să face în limba maternă.

În »program type« ul dela 1897 să spune explicit că în Belgia limba de propunere e după cum e comuna, locuită de francezi, — flamanzi ori germani.

Nu trebuie să mai dovedesc că în Svițera își regulează fiecare canton chestiile de educație — independent. — Acolo timpul instrucției este de 8 ani, — din cari patru sunt așez numitele »primaer-schul«, în cari să instruează în limba maternă, iar în celelalte patru clase să învață și alte limbi, de pildă, în școlile franțuzești — limba germană, și întors.

Să comparăm acum state în cari sunt numai mici frânturi de popoare pe lângă poporul ce are o complectă majoritate. Iată Svedia, cu micile frânturi, de finlandezi și lapponi.

Trebuie să notez că instrucția în Svedia e una din cele mai desăvârșite.

Credeți că în școlile acestor finlandezi și lapponi sunt siliți să învețe limba svedeză?

NU! — Statul susține seminarii unde să pregătesc învățătorii, cari au să dea instrucția în limba băieților.

Cei drept, în Germania e altfel. — E ca la noi. Statul german are în Schleswig Holstein — cu danezi și în Posen cu Poloni aceeași politică, pe care voiti să o inaugurăți D-Voastră. (Contestări în stânga).

Barabás Béla: Nițică deosebire. — Răspund destul că nu-i așa! (Zgomot).

continuu să așteaptă un Mesia nou. — Copilul așa de frumos a vorbit, după cum i-lea șoptit acestea spiritul sfânt și după cum a învățat dela blânzii și esperjii părinți Iesuiți, încât unchiul său, rabinul a rămas uimit. — De pe buzele lui curgeau vorbe dulci ca mierea, dar acestea nu s'au legat de încăpăținatul și fanaticul jidan (rabin). Ura față de nepoțelul său creștea în continuu în peptul lui. — Acum nu să mai nisua a-l înșela în cursă prin vorbe frumoasă, prin tractare blândă, fără îl bătea și-l chinuia prin torturile foamei și a setei. — Oh! ce ore și zile grele fură acelea, pe cari micul Abele a trebuit să le sufere, incuiat într'o cămară rece și întunecoasă.

Drept a avut celce a zis »Foamea e rea«. Aceasta și eu am esperiat-o de vre-o câteva ori în decursul vieții mele, dar bunul Dumnezeu totdeauna numai pe timp scurt m'a certat. Cu totul altcum a fost aplicată foamea la acest sărman copil, pe care-l flămânzau zi

V. Goldiş: Nu cred să mai fie un parlament în lume, afară de al nostru, unde să se spună că Nemții fac bine când terorizează pe Poloni și Danezi. (Zgomot). Asta e împotriva umanității. Un popor care iubește libertatea și limba lui, nu poate aproba procedeul Germanilor. (Zgomot). Dar e evident că acele încercări nu duc la rezultatul dorit de ei. (Zgomot). Am dovedit cu altă ocazie, că de când s'a pășit agresiv împotriva Danezilor, ei s'au îndârjit, iar copiii poloni fac deja și ei grevă.

Gândiți-vă bine, — că forțarea limbii maghiare va face ca să fie urgentă această limbă și doamne ferește, — va urma și la noi o grevă a elevilor. (Zgomot mare). Ceea ce am spus până aci arată evident care e starea în aceasta privință în Europa întreagă.

Așa a fost și la noi până acum. Nu s'a aflat politician serios, care să fi afirmat că instrucția în școala poporală să nu să facă în limba maternă a elevilor. Asta era chiar lege pozitivă. (Zgomot. Contestări.)

(Va urma)

NOUȚĂȚI.

Gimnaziu de stat în Turda. De mai multă vreme decurg pertractări pentru ridicarea unui gimnaziu de stat superior în Turda. În privința aceasta în 18 l. c. a fost o constătuire în Turda cu privire la noul gimnaziu, iar trimișii ministerului de culte sosesc zilele aceste la Turda, spre a alege locul, unde are să se clădească zidirea gimnaziului.

Procese de presă. Foaiei »Plugarul român« din Timișoara i-s'au intentat trei procese de presă, căci neavând cauză, a făcut politică. Pentru unul dintre articolele incriminați a luat răspunderea dl Nicolae Mihai, cancelar advocat.

Emigrarea. În Martie au emigrat din Ungaria la America 27,367 persoane, din Austria numai 15,621 persoane. Din nici o țară europeană n'au emigrat mai mulți decât din monarhia austro-ungară.

Podul Turzii. Am amintit, că podul Turzii va fi stricat și înlocuit cu un pod nou de fer. Construirea podului să va da în licitație, care să ține în luna aceasta. Proiectul de cheltuieli este de 170 mii cor. din care 25—30 mii să vin pe orașul Turda.

Dr. Palocz, medic specialist în Budapesta a sosit din călătoria sa de studiu, făcută în străinătate și și-a început ordinațiunile.

Un dar al Regelui Carol. Regele Carol a dăruit muzeului de etnografie și artă națională care să va deschide la începutul lui Maiu, în București, 75 de picturi acuarele reprezentând mănăstiri și schițuri din județele Argeș și Vâlcea, picturi făcute sub supravegherea lui Al. Odobescu la 1861 de pictorul Eric Frenk. Aceste picturi au un deosebit interes istoric.

O invenție epocală. La oficiul de patente s'a înștiințat o invenție, care va produce o mare senzație în cercurile de specialitate. Inventatorul, un om sărac, a căutat în zadar capitalul necesar recerut la facerea modelului și pentru patentare. El a fost respins de pretotindinea, așa încât să împretini cu gândul, că el nu va ajunge la nimic. Atunci îi veni în ajutor o întâmplare norocoasă. El a cumpărat dela casa de schimb A. Török & Co. Budapesta un los de classă, care câștigă un câștig mare. După ce acum își poate valora invenția, inventatorul e pe cale a deveni în timp scurt om bogat.

La fondul »Masa învățăcelor mese-rișii« înștiințat de »Reuniunea sodalilor români din Sibiu« au mai dăruit Ilariu Boia

(Icelandul mare), învățăcel lăcătuș 40 bani; Ioan Albu, (Glâmboc), inv. cismar, George Roșian (Mercurea), inv. pantof., Ioan Seucea (Mercurea), inv. măsar, Dumitru Andreiu Candrea (Tâlmăcel), inv. Iaur și Teodor Radu, (Cisnădie), inv. măsar, fiecare câte 1 coroană și Vic. Tordășianu, prez. Reuniunii sodalilor 20 bani.

Câte fol românești sunt? »Vulturul«, foaie pentru educația națională a poporului român, care iese în București, aduce în numărul cel mai nou o înșirare a tuturor foilor și revistelor românești de pretutindeni. Din înșirare să poate afla numărul foilor cari apar la noi și cari sunt 440 cu totul.

Căleat de tren. La stațiunea Virágos-völgy (cătră Cluj) un lucrător cu numele Kiss János, adormind lângă șine, a ajuns în somn pe șine și un tren de povară i-a rătăcit capul.

Mal. Sa la Budapesta. După știrile cele mai nouă, Maiestatea Sa va petrece luna Iunie c. în Budapesta, anume din 5 ale lunii până la sfârșit.

Agrațiați. Cetitorii noștri își vor aduce aminte, că în 24 Aprilie 1904 cu prilejul unei adunări kossuthiste în Aleșd (Bihar) gendarmii au tras în carne vie și au ucis 18 Români și au schilăvit peste 50, fiind pe urmă tot bieții Români dați în judecată și pedepsiți, pentru că s'ar fi împotrivit deregătorilor. Cei condamnați sunt în număr de 13, osândiți fiind la mai mulți ani de zile. Ei au fost acum agrațiați de Maiestatea Sa.

Nouă foaie românească în Basarabia. La Chișinău a apărut o nouă foaie românească »Viața Basarabiei« sub direcțiunea dlui Alexiu Novi. Noua foaie apare jumătate cu litere latine și jumătate cu litere cirilice.

Carte nouă. A ieșit în tipar cartea »Viierul român« sau noua cultură a viilor. Indrumări practice pentru viieri, de Nicolau Iosif, învățător în Aciliu și membru în comitetul central al Reuniunii agricole române din Sibiu. Cartea formează Nr. 14 al Bibliotecii Reuniunii agricole din Sibiu. Prețul 70 bani, cu porto postal 80 bani. E provăzută cu mai multe ilustrații. Recomandăm cu căldură viierilor noștri aceasta carte bună.

Proiectul lui Apponyi și Nemții. Din Berlin să scrie foilor ungurești, că mai mulți deputați din partidul național liberal german au voit să facă o interpelație în parlament în privința proiectului școlar al lui Apponyi.

Interpelația însă, la întervenirea președintelui, nu să va face.

Scalde. O scaldă caldă cu borax imperial veritabil al lui Mack este foarte de recomandat pentru oamenii mari și copii atât în privința igienică, cât și cosmetică. Înșurările antiseptice și albitoare ale boraxului imperial al lui Mack es la valoare cu deosebire în acest caz.

Morți de foame. Din țara Cap (Africa) să vestește că un număr de 15 mii persoane din seminția Hereros, cari n'au voit să se supue administrației germane, au părăsit Africa germană de sud-vest pentru a emigra la lacul Ngami. Întreprinderea a avut însă un sfârșit dureros, căci numai 4000 au ajuns la țintă, iar 11 mii au pierit pe drum de foame.

Afacerea hispanului din Făgăraș. Am amintit de câteva ori, că hispanul Bauszneru din Făgăraș, a fost atacat de unii șovinști, cerându-i să depărtarea lui din post. Cu privire la aceasta să vestește din Făgăraș, că Bauszneru are concediu de 3 luni și e înlocuit de vicecomitele Alexandru Belle.

Drum strămutat. Drumul de țară dintre Cudu și Beclean (comit. Bistrița-Năsăud) să strămută, în lungime de vre-o 700 de metri. Lucrarea s'a început sub conducerea Inginerului Devecseri.

A omorât pe tată-său. »Țării Oltului« să scrie din Berivoiul-mic, (comit. Făgăraș) că Mihai Ioan Radeș, venind cătră casă din pădure, cu tatăl său s'au luat la ceartă și fi-ciorul l'a bătut așa, că a murit pe loc. Făp-tuitorul apoi s'a înștiințat la primărie, unde a fost arestat.

Regularea Oltului. Partea din Țara-Bârsei a Oltului va fi regulată în curând. Planurile de regulare să fac acum în Bravov.

Grevă de băleși a izbucnit la minele erariale din Lăpușul românesc (Olăhlapos-bánya). Greviștii cer urcarea plății; turburări n'au fost.

Moștenitorul tronului spaniol. Regina Spaniei a dat naștere în 10 l. c. unui băiat, moștenitorul tronului. Fruntașii țării, adunați în Madrid au felicitat familia regală, asemenea au sosit felicitări dela toate curțile europene.

Convocări. Despărțământul »Medias-Ibaștalău« al »Reuniunii învățătorilor gr-cat. din archidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș« în senzul §-ului 21 din statute își va ținea adunarea generală de primăvară Duminecă în 19 Maiu a. c. la 8 ore în școala gr-cat. din Ibaștalău, la care prin aceasta să invite toți onorații membri de pe teritoriul acestui despărțământ, precum și toți aceia ce doresc înaintarea învățământului nostru poporal. Medias, 7 Maiu 1907. — Izidor Dopp, prezident.

— Despărțământul »Făgăraș« al Reuniunii inv. din archidieceza gr-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, conform §-lui 21 din statute își va ținea adunarea de primăvară Duminecă la 26 Maiu st. n. a. c. în comuna Șona.

Din program amintim: Azistare la examenul final, ce să va da cu elevii școlii locale. Alegerea comisiunilor pentru apretierea examenului, a dizertației precum și pentru revidarea socotelilor cassarului și înscriere de membrii noi. Cetirea dizertației: »Insemnătatea excursiilor școlare« din partea inv. Moise Călția. Defigerea locului pentru adunarea de toamnă. Designarea persoanelor dizertante etc. Vad, la 8 Maiu n. 1907. — Octavian Popp, prezident, Ioan Cocșișu, secretar.

Dar pentru biserică. Mai mulți cre-dincioși din comuna Tău — de lângă Săcaș — în frunte cu Arion Crăciun au binevoit a dăruia pe ss. Paști, pentru bis. gr. cat. din Boz, un rând întreg de vesminte preotești, care dar a fost primit cu cea mai mare bucurie, fiind făcut în timpul cel mai binevenit. Pentru care faptă laudabilă primească maritimșii binefăcători și pe aceasta cale mulțămitele cele mai călduroasă. Pentru curatoratul gr-cat. din Boz. — Ioan Miclea, preot gr-cat.

La fondul »Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace«, din prilejul sărbării botezului fiicei asesorului conzist. Victor Tordășianu, s'au făcut următoarele daruri: nașul Pantaleon Lucaș și nașa Elena Lucaș ambii câte 1 cor., preotul celebrant Dr. E. R. Roșca, dir. sem. 2 cor., administratorul parohiei Sibiu-cetate, prof. sem. D. Cunțanu 1 cor. 30 bani, prof. Nic-Bogdan și d-na Tinca, (Brașov) ambii 1 cor., d-șoarele Roma Șuluțu, ofic. de postă și Eugenia Derleanu, ambele câte 50 bani, pă-rinții Victor și Eugenia Tordășianu, ambii câte 60 bani și mititica Mioara Viorica Tordășianu 20 bani.

Statute întărite. Statutele reuniunii de înmormântare din Poiana-Sibiului au fost întărite de ministrul nostru de interne. Prezi-dentul Reuniunii este părintele Nicolae Dobrota.

Mulțime de focuri. În zilele din urmă s'au iscat în multe sate de-ale noastre focuri, cari, fiind mare uscățime și ajutate și de vânt, au făcut foarte mari pagube. Eată o tristă statistică a acestora:

Am amintit despre focul mare din Laslea română și Pricaz. După aceste focuri au ars în comuna Vale, (l. Săliște) 4 case și edificii economice, bucate etc. Paguba să urcă la 10 mii, dar o parte este asigurată.

— Un mare foc a bătuit în comuna Ostrovul-mare, dela poalele Rătezatului, arzând vre-o 140 de case, zidurile economice, apoi bucate, vite, nutreț etc. Focul s'a iscat din negrije.

— În Vestem au ars 4 șuri și 2 viței. Era amenințată și școala și casa comună, dar focul a fost cu greu oprit.

— În comuna Baci (l. Cluj) un foc năpraznic a prefăcut în cenuse casele și alte clădiri dela 11 economi, Români și Unguri. Paguba să urcă la 20 mii cor. La stângere s'a simțit mult lipsa de apă.

— În comuna Breaza (Țara Oltului) au ars în ziua de Sâmbăta Paștilor 7 economi; iar în comuna Țapu de pe Târnăvă, au ars clădirile la vr-o 70 de familii. Aici focul s'a iscat dela copii, cari s'au jucat cu lemnușe.

— În Idiciul de sus, lângă Reghin un foc a nimicit trei din patru părți ale comunei. Focul s'a iscat tot dela nește copii și a făcut mari pagube mai cu seamă că oamenii erau duși la plătărit pe Murăș.

— În Cățelul român și Supurul de jos, comune în Sălăgiu, asemenea au fost focuri mari. În cea dintâi au ars 20 de case, în Supur vre-o 8—10. Asigurat n'a fost decât foarte puțin, cam ca de obicei pe satele noastre.

Au fost și focuri de păduri. S'a aprins și a ars pădurea contelui Mikes din Cisteiu, numită Bagău. Asemenea a ars pădurea comunei Esztelnek (Săcuime).

— În Turda au ars câteva grajduri în mijlocul orașului și măgăzinul de cărbuni al instalației electrice.

— În valea Gurghiului s'au aprins nește stânjini de lemne și de aici a luat foc și pădurea erarială. Focul ia estindere mare.

Nouă însoțire de cântări s'a întemeiat de curând în Hodoni, la stăruințele preotului și învățătorului. Reuniunea a dat a doua zi de Paști un frumos concert. Bravi oameni!

Porumbacul-de-sus. Ministrul de interne, prin ordinațiunea sa dela 27 Aprilie 1907 a dispus că cele două comune Porumbacul-Vechi și Porumbacul-Nou, din comitatul Făgărașului să se unească într-o singură comună, cu numele Porumbacul de sus.

Vicespan în Turda. În locul vicespanului Betegh Miklos din Turda, care abzis, să va alege un nou vicecomite. Singurul candidat este până acuma protonotarul comitatens, Lovassy.

„Vatra școlară“. A eșit nr. 5 al acestei escelente reviste pedagogice, pe Maiu a. c. cu cuprins școlar valoros. Atragem luarea aminte a bărbaiților nostri de școală asupra revistei, care merită sprijin și îmbrățișare călduroasă.

Din Frăua am primit raport despre producția dată acolo a doua zi de Paști. Producția și petrecerea a succes bine. Raportul îl vom da în nrul viitor.

Din Oarda de sus ni-să scrie, că la sinodul parochial din 29 Aprilie c. condus de prot. din Sebeș, Sergiu Medean, poporul a cerut, ca părintele Ioan Muntean să se retragă, fiind trecut de 84 ani și slăbit de bătrânețe, iar venirea preotului din Daia, rânduit, costă spese.

Credem, că treburile să vor îndrepta în curând spre bine.

Logodnă. Dl Dr. Nicolae Comșa, fost deputat dietal, de prezent medic în Săliște s'a logodit cu d-șoara Elvira Todea din Reghin.

Caz de moarte. Greu lovită de mâna sorții subscrisa văduvă și ceilalți consăngeni facem cunoscut tuturor trecerea la cele veșnice a neuitatului nostru soț, resp. frate și cumnat Dumitru Incze, măiestru pantofar și membru în curatorat, carele după grele și îndelungate suferințe împărtășindu-se cu sfintele taine ale muribunzilor și-a dat sufletul său în mâinile celui ce l'a plăzmit, Duminecă în 12 Maiu st. n. dimineața la 3 ore, în anul al 50 lea al vieții sale și într'al 25-lea al fericitei sale căsătorii.

Trupul lipsit de viață s'a redat mamei noastre comune — pământului — Marți în 1/14 Maiu după amiazi la 3 ore după ritul bisericii gr.-cat. Reghinul săs., în 12 Maiu 1907. Tinca Incze n. Moldovan ca soție. Alexă Incze, inv. în pens. și văd. Ana Incze ca frate și soră, Maria Pop n. Moldovan și Iacob Pop, preot gr. cat. ca cumnată și cumnat.

O faptă curajoasă. La marele foc din Laslea-mare, despre care am făcut amintire, s'a petrecut cazul următor. Din o casă, care ardea cu mare flacăra, să auzea strigătul unui copil și nime nu cuteza să intre, ca să-l scape. Atunci Schuller Oskar, un student dela gimnaziul din Sighișoara, cu prețul vieții sale a intrat în casă și a scos copilul din flăcări. Mulțimea a făcut ovațiuni curajosului student. După câteva minute coperișul casei s'a prăbușit.

Al 106-lea. Casariatul »Reuniunii române de înmormântare din Sibiiu«, a solvit ajutorii statutar după reposatul membru Maria L. Negrilă, soție de econom, în Ona-Sibiului.

Acesta este al 106-lea caz de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibiene.

Cine vrea să fie frumoasă? Sunt puține dame în țară, cărora să nu le fie cunoscută renumita alifie de obraz a farmacistului din Arad Clemens de Földes. Intre toate mijloacele cosmetice Margit-Creme a lui Földes să bucură de cea mai mare căutare, fiind aceasta total nesticăcioasă, în câteva zile depărtează toate necurătențiile pielii, pistrii, bubițele, mitesseii, petele de ficat, crețele etc. și schimbă ca prin farmec fața în netedă, vioasă, fină și tinerească. Acest mijloc e potrivit nu numai pentru înfrumozarea pielii obrazului, ci și pentru înalbüirea grumazului, a umerilor și a mânilor. Prețul unui flacon mare cor. 2 a unui mic 1 cor. Efectul Margit-Creme i îl potențează să p un ul-M argit. Toate acele dame, cari folosesc pudră, laudă pudra-Margit în deosebi, ea ține fața uscată și o scutește de soare și vânt. Acești articli speciali de toaletă să pot căpăta în toate farmaciile. Să ne păzim de imitații! La dorință primete fiecare dela producător farmacistul Clemens de Földes în Arad cartea »Ingrijirea frumșeții«, pe postă, gratis.

Din cauza imbulzei de material actual, în numărul de azi n'am putut da ilustrația obicinuită în fruntea foaiei, neavând loc.

Linimentum Capslei comp. a Drulul Richter (Anker-Pain-Expeller) a devenit un mijloc de casă în adevăr popular, care se ține în totdeauna în multe familii de mai mult de 37 ani. La dureri de spate, de șolduri, de cap, podagră, reumatism etc. fricțiunile cu Anker-Liniment s'au dovedit întotdeauna alinătoare de dureri, și la boale epidemice, ca colera și mănare de foale sunt avantajoase întotdeauna frecările la foale. Acest mijloc escelent de casă s'a folosit ca fricțiune cu bun succes la influință și se află de vânzare în cele mai multe farmacii cu prețul de 80 bani cor. 1-40 și 2 — dar la cumpărare să cerem întotdeauna espres: »Anker-Liniment al lui Richter« (Anker-Pain-Expeller) și să ne uităm după marca de scuture »Anker« și numele Richter și să primim numai sticle originale.

Prețul bucatelor.

În Budapesta.

În Budapesta bucatele au avut următoarele prețuri:

Grâu, maja metrică, frumos 20 cor. 75 bani, Grâu mijlociu 19 cor. 70 bani, Grâu mai slab 19 cor. 10 bani, Săcară, cor. 15—15.75 Orz cor. 14.25—14.15. Cucuruz cor. 11.95—12.6 Ovăs, cor, 16.10—16.45.

Producțiuni și petreceri.

ÎN CARA.

Tinerimea română din Cara aranjează o producțiune teatrală declamatorică la 19 Maiu st. n. a. c. în curtea parochială. Venitul curat e destinat pentru înfrumșețarea bisericii române locale.

Programul este bogat, din 8 puncte. În pauză să va juca »Călușerul și Bătuta«. La 12 ore cină comună. După producție joc.

ÎN ȘIMOTELNIC.

Tinerimea română din Șimotelnic aranjează o producțiune teatrală împreună cu joc, Duminecă în 19 Maiu st. n. 1907 în sala școlii gr.-or. din Șimotelnic. Venitul curat e destinat pentru facerea băncilor din școală.

Să vor juca piezele: »Curca« comedia în 1 act de Theochar Alexi și »Tiganul la cătane« comedia în 1 act de Emanuil Suciu. După teatru joc.

Să poate căpăta în tot locuri

Kalodont

88 13—42 a lui Sarg

cremă de dinți neînconșurat de lipsă, păstrează dinții curați, albi și sănătoși.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI

M. P. în Som. r. Căilindare de mult nu mai sunt; banii i-am dat dlui I. St.

D. C. ab »Dorul sfânt«, ne pare rău, dar nu să poate publica. Să aduce poezii populare.

Ab. nr. 3149 în H. Asemenea nu lovesc măsurz. L. B. în Vad. Ați schimbat adresa pe numele: George B. la America; acum țî-o trimitem d-tale și o sistăm pentru America.

Proprietar, editor și redactor responsabil

Silvestru Moldovan

Tiparul »Tipografia« Henric Maltz

Prea stimată doamnă,

știți pentru ce, la cumpărarea cafelei malț trebuie să intonați apriat numele »Kathreiner«?

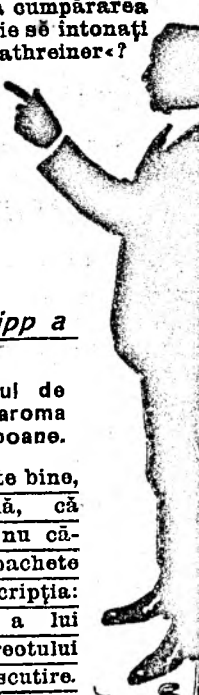
Pentru că altcum vă espuneți la pericolul a primi o imitație de mai puțină valoare, care e lipsită de toate avantajile, prin carisă distinge »Kathreiner«!

Căci numai

Cafeaua malț-Kneipp a lui Kathreiner

posede prin modul de pregătire particular aroma și gustul cafelei de boane.

Insemnați-Vă deci foarte bine, prea stimată doamnă, că »Kathreiner« veritabil nu căpătați deoat numai în pachete originale închise, cu inscripția: »Cafea malț-Kneipp a lui Kathreiner« ou chipul preotului Kneipp, ca marcă de scuture.

La alegere importantă

ajunge mama tineră, dacă e oprită a-și lăpta copilul nou născut. Ce greu să pare atunci — dacă anume ne lipsesc mijloacele pentru ținerea de doică, ca să aflăm un substitut potrivit pentru laptele mamei. Dar întrebarea aceasta s'a rezolvat de mult în chip foarte norocit și adecă cu făina-Kufeke pentru copii, cu un preparat foarte ales, pe care lumea medicală îl recomandă cu căldură pretotindenea. Numitul preparat este făină galbină, cu gust dulce ușor și conține nu numai ace-

leași materii nutritive, ca laptele mamei, ci și albuminul de ou, ce să absoarbe ușor, prin ceea-ce devine foarte nutritor. Făina-Kufeke are și aceea însușire prețioasă, că este un teren rău pentru dezvoltarea ori-cărui germine de boală, așadar în intestinele bolnave zădărnicește cu succes boala. Făina Kufeke să dă copilului ca adaos la laptele de vacă în cantitate hotărâtă precis, pe care inventatorul acestui preparat prețios după încercări de ani de zile, și cu conlucrarea medicală a stabilit o foarte punctuos și urmările binefăcătoare ale acestui metod de nutriție să manifestă în

curând în mod îmbucurător. Catarul de intestine, care slăbește foarte pe copilul slab și îl face debil, înceată și băiatul earăs să îngrasă și începe a să desvolta din nou. Făina-Kufeke ajută în mod extraordinar și dezvoltarea de muschi și de oase în corpul copilului. La însușirile aceste prețioase ale făinei Kufeke să mai adaugă și împrejurarea importantă, că acest mijloc e durabil și prepararea lui nu e aievoioasă, așa că copilului să poate da foarte lute mâncare caldă și întăritoare, îndată ce o dorește.

184 C 1-1

Noroc!

în loc de 3 fl. 50
numai 1 fl. 95

costă un orologiu frumos de buzunar Anker-Remontoir de argint-Gloria cu plombe, cu mers de 30 ore, mașinăria prima, cu căsălie gravată frumcs, împreună cu zărtător de secunde și lanț frumos aurit sau argintat, cu joujou, cu mers precis, numai cu 1 fl. 95.

Mai departe ofer un orologiu aurit remontoir, mașinărie prima elvețiană, 30 ore mers, împreună cu lanț frumos aurit, numai cu 3 fl, pentru fiecare orologiu garanță în scris de 2 ani.

Espedarea cu rambursă prin

Esport de oroloage a lui Kohan
Cracovia Nr. 46. 123 1-5

Pentru ce nu convine să retrimite banii num ai decât
Primit multe comande ulterioare.

Numai veritabilul

Kaiser-Borax

al lui Mack

Pentru îngrijirea frumosei și sănătății.

Veritabilul Borax-imperial al lui Mack imprumută pielii gingășie și vioiciune, o face albă, este escelent pentru îngrijirea gurii și a dinților, ofere mari ușurări la catar și răgușală. Kaiser Boraxul veritabil face moale ori-ce apă și este mijlocul cel mai bun pentru curățirea pielii. Precauțiune la cumpărare! Numai veritabil în cartoane roșii, cu 15, 30 și 75 fileri, cu instrucție amănunțită. Nici când desfacut! Singurul fabricant pentru Austro Ungaria GOTTLIB VOITH, VIENNA III/1. 109 1-6

Carol Albert

croitor de cavaleri

— Sibiu —

Strada Faurului Nr. 2

recomandă p. t. publicului

● ● noutățile ● ●

sosite chiar acum, pentru haine de bărbați stofe englezești, franțuzești și indigene, cu deosebire deposit-mare de stofe englezești, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestminte, precum: Sacko, Jaquete, frăcuri și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

In casuri de urgență confecționez un rind complet de haine în timp de 24 ore.

159 37-52

P. T.

Imi permit a face cunoscut onor. p. t. public, că din prilejul existenței de 50 de ani a fabricii mele, am fabricat o bere îndeosebi bună, de grade înalte, deschisă, pe care începând din 19 l. c, adecă din prima zi de Rusalii, o pun în vânzare, în butoaie și butelii, în toate restaurantele mele și în acele, în cari să află întotdeauna de vânzare berile mele, sub numele de »Bere iubilară« (Iubiläums-Bier).

Sperez, prin berea aceasta a corespunde dorinței și gustului onor. specialiști de bere și a-i convinge, că și noi suntem în stare a fabrica beri bune și din acest motiv sperz mai departe, că în viitor nu va mai fi lipsă necondiționată a prefera multele beri străine, industriei de bere din țară.

Pentru laudele aduse berilor mele și pentru multele recunoștințe, ce mi s'au exprimat dela preluarea afacerii mele, mulțumind, rog și pe mai departe a mi-să păstra sprijinul amical și recomandându-mă bunăvoinței onor. p. t. public, semnez

cu distinsă stimă

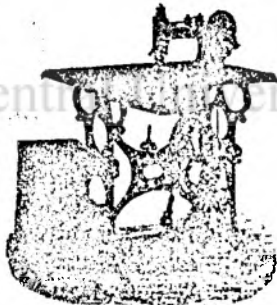
Rudolf Habermann,
proprietar de fabrică de bere.

124 1-5

Gustav Dürr

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu, Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul meu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabricii străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

17 17-

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

— Seidel & Naumann, G. M. Pfaff. —

Toate acareturile mașinilor de cusut de ori-ce fel precum ace, curele, oleiari fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de ori-ce fel sânt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată dela mine dau 5 ani garanție.

Institut indigen. — Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

din Sibiu

3 15-52

— Intemeiată la anul 1868 —

în Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

— contra pericolului de incendiu și exploziune, —
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

— asupra vieții omului —

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

— Asigurări pe spesa de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului. —

Valori asigurate contra incendiului: † Capitale asigurate asupra vieții:
94,975.294 coroane. † 9,293.195. coroane

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii 4,295.120-15 c. pentru capitale asig pe viață 3,760.810.21 c.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:

Direcțiunea în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I., curtea I., și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunela mai mari.

Goddam!

In fine un mijloc contra ochilor de găină cu efect repede și sigur.

Inelele pentru ochii de găină

patent americ. a lui 118 1-8

Cook & Johnson

1 bucată 20 fil. 6 bucăți x Cor. per postă 20 fil. porto.
Să capătă în toate farmaciile din monarchie, cum și în drogherii-medicinale etc.

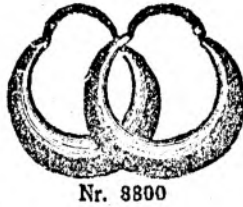
500 Coroane plătesc celui-ce ar mai căpăta vre-odată durerea de dinți ori li va miroși gura după-ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 70 fl. Pentru trimitere franco 95 fl. deosebit. Ed. Bartilla-Wiakler Viena 19/1. Sommergasse 1. In Sibiu: in farmaciile: la Piața mare 10; in Piața mică 27; strada Cisnădiei 59; căța Turnului (Saggasse); ulița Ocnei 2; farmacia Tentseh; Meltzer, str. Gușteritei și str. Cisnădiei. In Bistrița: farmacia lui Herbert. Sebeșul-săseș: farmacia Lederhilger; Sighisoara: farmacia lui Lignez. Să se ceară pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plăcite. La locurile unde nu se poate căpăta, trimiteți 7 sticle cu 5 cor. 20 fl. franco. 5 14-

IULIU ERÖS

Sibiu — Nagyszeben.

Novități in toate soiurile de oroloage, juvaere, artloli de aur și argint, cadouri de nuntă și botez, inele de fidanțare gata, cercei, lanțuri de oroloage, brățare, utensilii pentru biserici și masă, obiecte de lux de toate soiurile in aur și argint.

Nr. 8800

Nr. 9190

15 16-

Nr. 4017 A. Orologiu de argint Remontoir pentru dame, cu coveriș dublu tare 12 cor. Detto in aur 42 cor. — Nr. 4017 B. Orologiu de argint Remontoir pentru domni, cu coveriș dublu tare, cu diametru de 45 milimetri, 14 cor. — Nr. 4017 C. Orologiu de argint nou Remontoir pentru domni, cu coveriș dublu tare 7 cor. 50 fil. — Nr. 8800. Cercei de aur veritabil 14 carate 8 cor. Detto ceva mai mici 6 cor. Detto in argint, foarte gros aurit 8 cor. — Nr. 9190. Inel de aur veritabil, 14 carate cu corale veritabile sau cu diamant, rubin etc. imitație cor. 11. Detto in aur nou de 6 carate 6 cor. Detto in argint și gros aurit 2 cor. 50 fil. — Fiecare obiect de aur sau argint e esaminat oficios și proba oficioasă vizibilă exact, afară de aceea să garantează in scris, că obiectul e veritabil. Trimitere numai cu rambursă. Preț-curante ilustrate la cerere gratis și franco.

Repauz de Duminecă.

P. T.

Ini permit a Vă fac cunoscut, că in cele două prăvălii de fer ale mele din Sibiu, in interesul personalului meu, introduc cu 19 Maiu 1907 repausul de Duminecă deplin, astfel, că negustoriile aceste in viitor vor fi închise in Dumineci și sârbători.

Trădica reg. ung. de tutun, împreună cu vânzare de specialități, va fi însă desolată, in sensul prescripțiilor legale, in Dumineci și sârbători dela 9—12 ore antemeridiane.

Ca distinsă stimă

Carol F. Jickeli

122 1-2

Cea mai bogată baie feruginoasă in acid carbonic și baie de nămol, idroterapie națională, cură de zăr și lapte

DORNA

In Carpații Bucovinei

stație a căilor ferate, situată la confluența Dornei și Bistriței-aurie, 14 ore depărtare dela București și 11 ore depărtare dela Liouv.

Palate monumentale de cură, apaducte din izvoare alpine, canalizație, lumină electrică, cale pentru biciclete, de două-ori pe zi concerte ale muzicii militare dela regimentul din Bistrița, excursiuni in România, Transilvania și Ungaria apropiată cu trăsura, călare și plute. Succese splendide la boale de nervi, boale femeiești și cele de inimă, la anemie arteriosclerosă și exodate. Prospecte gratis. Informațiuni medicale să pot lua la medicul stabilimentului de băi cons. imp. Dr. Arthur Loebel.

120 1-15

SPRE DEOSEBITĂ ATENȚIUNE!

Numerele mici ale loteriei privilegiate ungare de clase dela Nr. 1 până la Nr. 300 ca sunt atât de mult căutate, se găseșc exclusiv numai la noi.

Deasemeni și numerii anilor de naștere dela 1801 până la Nr. 1900.

Având in vedere marile cereri ale acestor numere, rugăm a ni-se adresa comenzile cât de curând

S. Bogdány

Biron principal de loterie, Societate Anonimă
== BUDAPESTA, Károly körut 20. ==
Telefon 88-16.

Prețul lozurilor la Cl. I-a:

1/2 loz Cor. 1.50 1/2 loz Cor. 6.—
1/4 „ 3.— 1/4 „ 12.—

106 4-4

Comenzile pentru străinătate le efectuăm contra ramburs sau trimiterea anticipativă a Costului.

Trebuințele d-voastre de cafea și tee

să le acoperiți mai bine la **Iullu Meini** in **Budapesta** (filială: **Sibiu, strada Cisnădiei 24.**) Firma Iullu Meini e dovedită ca cea mai mare in Ungaria in bransa sa. Ea importează cafea și tee direct din țările de producție, ceea-ce să poate dovedi. Cereți preț-curant; acesta ofere in sine și prin sine o lectură interesantă și cuprinde o mulțime de lucruri, cari sunt foarte prețioase a le cunoaște fiecare econoamă. Preț-curantul la dorință să trimite gratis și franco.

Iullu Meini, Budapesta. Filială: Sibiu, strada Cisnădiei 24.

228-24-24

„Sucursala băncii comerciale ungară din Pesta, Sibiu“.

piața mare Nr. 2.

Infinitată în anul 1841. Centrală în Budapesta. Capital de acții și rezerve 92 milioane Coroane.

Primește bani cu libele de depunere

pe lângă cea mai favorabilă procentuare,

cumpără și vinde rente, scrisuri de amanetare, acții, losuri, cum și monete de aur și argint, primește hârtii de preț pentru păstrare și administrare încassează cupoane și efecte sortite asigurare contra perderilor de curs la sortiri procurare de cauțiuni de căsătorie pentru militari.

99 4-12

☛ Toate informațiile dorite să dau cu plăcere. ☛

Cupoanele cu scadența de 1 lunie c. ale rentei de Coroane ungare de 4% să plătesc în numărar din 20 Maiu încolo fără substragere, liber de spese.

Fiecare imitație e punibilă!

Singur veritabil e numai balzumul lui Thierry

cu marca verde de călugărită. 12 sticle mici sau 6 sticle sau o sticlă mare specială cu închizătoare patent Cor. 5.—.

Alifie de centifolii

Scutit prin lege!

— a lui Thierry —
contra tuturor ranelor, aprinderilor, rănilor etc. 2 borchane Cor. 3.60. Expedare numai cu rambursă sau trimiterea banilor înainte.

Aceste două leacuri de casă sunt cunoscute de cele mai bune și renumite.

Comandele să se adreseze la Farmacistul

A. THIERRY în Prograda lângă Rohitsch-Sauerbrunn.

Depozit în cele mai multe farmacii. — Broșuri cu mii de scrisori originale de mulțumită, gratis și franco.

179 85-52

De vânzare

două case în Sibiu, strada Lămpășului (Laterngasse) Nr. 9 și 11. Informații acolo.

121 1-1

Ludovic Ferencz,

croitor de bărbați,

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 12,

recomandă p. t. publicului cele mai noue stoffe de primăvară în mare asortiment

noutățile

nosite chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, francezești și indigene, din cari se escută după măsură cele mai moderne vestimente precum: Saske, Jaquete, și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardisiuri și „Raglan“, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverenșilor confecționate în atelierul meu mai perzant a atrage deosebita atențiune a on. domni preoți și teologi absolvenți

în cazuri de urgență confecționez un rind complet de haine în timp de 24 ore.

27 15-

Săpun de lapte de crin

Steckenpferd

de Bergmann & Co, Drezda și Teschen a/E.

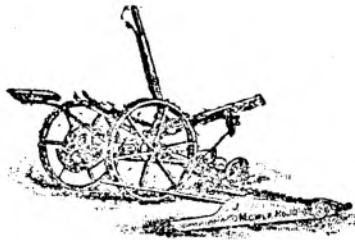
este și rămâne, conform scrisorilor de mulțumită ce sosesc zilnic, cel mai cu efect dintre toate săpunurile medicinale contra pistriilor cum și pentru dobândirea și păstrarea unei piele delicate, moale și un teints rosaceu. Prețul unei bucăți 80 fil. Să află în toate farmaciile, în drogherii, parfumerii și negustorii de săpun și locale de frizeri.

102 4-50

Andrieu Török

fabriică de mașini economice în SIBIU.

Depozit și reprezentanța lui „Johnston“ renumitelor mașine americane de cosit pentru iarbă și cereale. 45 8-

Mașine de îmblătit, mănate cu mână, vârtej și motoare. Mări de vânturat (curățit), în diferite mărimi.

Mașine de scărmanat, pentru mână și cu forță motoară.

Mări de măcinat cu 1, 2 și mai multe petri.

Reprezentanța fabricii de motoare

Langen & Wolf în Viena.

Motoare originale „Otto“ pentru mănare cu benzin și gaz sugativ. Locomobile originale „Otto“ cu benzin, pentru mănarea mașinelor de îmblătit.

Garanță. — Condițiuni favorabile de plată. — Prețuri ieftine.

Industrie indigenă!

Prima fabrică transilvană de stearin și săpun,

dela preluarea conducerii ei de către institutul „Vereinsbank“ ardelean, de nou adiuștată și provăzută cu cele mai moderne mașine, livrează toate soiurile de lumini de stearin, cum și ca specialitate deosebită

săpun de spălat neutral,

praf veritabil de săpun și diferite alte soluri de săpun

în o calitate așa de escelentă, încât aceste pot susține comparația cu ori-ce produse de concurență, chiar și cu cele din străinătate.

Noi recomandăm deci procurarea acestor produse indigene, cari escelează prin bunătatea și vrednicia lor.

Prima fabrică transilvană de lumini.

22 8-

Scaune de mers pentru bolnavi

spre folosință pe strade și în odaie, scaune de dormit, mese la pat pentru bolnavii cari zac, întocmite pentru citit și scris, scaune de purtat, closete de odaie, fără miros, patent, bidete, irigatoare, cum și toate utensiile pentru îngrijirea bolnavilor furnizează cu prețuri originale de fabrică

I. KELETI institut ortoped. medicinal.

Budapesta, IV. Koronaherzeg u. 17.
Liste ilustrate de prețuri, gratis.

Nu mai este corp strâmb!

(Important pentru dame și domni gârbovi)
La purtarea corsetei mele ortopedică de sentire, fără păreche, recomandată de cei mai cunoscuți medici. Grozav de ușoară și igienică. Acopere deplin întreaga gârbovenală! Pentru cei în vârstă e chiar nelucurat de lipsă. Pentru băieți de școală cel mai bun mijloc de scutire și salvare! Țitor drept, mașine de mers și de sprijin etc. Să fac după măsură în execuția tehnică cea mai perfectă.

Prospecte gratis. Prețuri foarte moderate

J. Keleti, institut ortopedic artistic.
Budapesta, IV. Koronaherzeg uteza 17.

Picioarele și mâinile artificiale ale lui Keleti sunt cele mai bune din lume.

Amputaților! Institutul artistic ortopedic a lui J. Keleti, Budapesta IV, pregătește sub garanță de potrivire cea mai bună, cu prețurile de fabrică cele mai ieftine: picioare și mâini artificiale pentru cei amputați în execuția tehnică cea mai perfectă. Mașina de mers și de sprijin etc. Mers ușor elegant! Broșuri ilustrate, gratis și franco. Garanță de mai mulți ani. Pentru cei cu mijloace mai puține mare scăzământ de preț!

Nou !! Invenție epocală! Nu mai există mai mult auz greu. **Nou !!**

Cel cu auz greu! „Prinzătoare de auz“, c. și reg. privilegiată și de nou patentată. Acest aparat face posibil și din depărtări mari a auzi clar predarea în teatre, la concerte, prelegeri, predici etc.

Cereți prețuri dela 97 2-18

J. Keleti, fabrică de instrumente chirurgice-medicale.

Budapesta IV. Koronaherzeg uteza 17.

Var ars

de cea mai bună calitate, liber de piatră și sgură, să capătă zilnic, la fabrica de var din Orlat.
107 3-10 **Banciu & Co.**

Vindocarea deplină a boalelor secrete.

Să nu pregeti nime într-o chestiune atât de gingașă a se prezenta odată în persoană, pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din strălucitate poți afla punctual locul, cauza, răspândirea și starea boalei, ori-cât de adânc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei esaminări poți cu siguranță afla și calea, pe care ajungi la vindocarea răului, ceea-cu fiecare o poate face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni la persoană, atunci să-și descrie boala cu deamănuntul și după ce va fi esaminată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea la cel mai mare secret. În scrisoare să pună marcă de răspuns. După încheierea curei scrisorile se ard sau la cerere expresă se retrimite.

Un astfel de leucitor și curățitor e Institutul special al drului Palocz, medic de spital (Budapesta VII. Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiențiozitate capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale, unde i-se curată sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice Dr. Palocz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda sa proprie de vindocare și casurile cele mai neglijate, boalele de besică, de țeve, de tisticule, de șira spinării, de nervi, urmăriile onaniei și ale sifilisului, boala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare și fătare separată. Consultațiunile le dă însuși Dr. Palocz dela 10 ore a. m. până la 6 ore seara (Duminea până la 12 ore la ameză).

Adresa: **Dr. PALOCZ**, medic specialist de spital; Budapesta VII. Kerepesi-ut 10. 28 6-

Băile de cură dela Vălcele (Előpatak)

sunt de un succes deosăbit contra durerilor de stomăch, rărunchi, a udului, de mitră, a boalelor de ficat și de fiere, contra podagrei și a reumatismului, constipației foalelui, cum și contra tuturor acelor boale, cari să desvoaltă din nervozitate. Cura de beut a apei de Előpatak de renume universal, cură făcută după prescripție medicală, împreună cu mijloacele de ajutor corăspunzătoare și aflătoare în loc (băi calde și reci, tratament de cură cu apă, masage, gimnastică sved., mod. diet. de traiu) dau rezultate estraordinar de favorabile. Sezon de scaldă: din 15 Maiu până în 15 Sept. Stație de drum de fer: Feldioara (Földvár) și Sepsi-Szent-György, cu comunicație de trăsuri ieftină și stabilă, locuință, provizic, ieftin și elegant. In decursul timpului dinainte și după sezon (15 Maiu până în 15 Iunie și 20 August până în 25 Sept.) este a plăti jumătatea taxei de cură și muzică, locuință ca scăzământ de 50%, proviziune cu mult mai ieftină. Apa minerală de Előpatak, care între apele minerale alcaloide feruginoase cu conținut de acid carbonic ocupă rangul întâiu, să poate folosi și ca medicină de casă și atât pură, cât mestecată cu vin este o beutură plăcută recreatoare și să bucură de mare trecere. In țară și străinătate să consumă pe an mai mult de un milion de sticle. Locul de espedare: Előpatak, dar să află în cele mai multe orașe și căse mari de comerciu.

Cu prospecte servește gratis, la dorință

113 2-6

Direcțiunea.

A XXVI-a loterie de binefacere reg. ung. de stai

pentru scopuri de folos general și de binefacere.

Aceasta loterie are 11.969 de câștiguri în sumă totală de 365.000 cor. cari să plătesc în număr.

Câștigul principal 150.000 Coroane.

Mai departe:		10 câștiguri cu a		Cor. 1.000
1 câștig principal cu	Cor. 20.000	150		100
1	10.000	800		50
1	5.000	1500		20
5 câștiguri cu a	2.000	10000		10

Tragerea neamănat în 28 Iunie 1907.

Un los costă 4 Coroane.

Losuri să capătă la direcțiunea de rente a loteriei reg. ung. în Budapesta (oficiul principal de vamă) la toate oficiile de postă, de dare, de vamă și de sare, la toate stațiunile căilor ferate și în cele mai multe trafici și casse de schimb.

103 3-6

Direcțiunea de rente a loteriei reg. ung.

Grand Prix esposiția universală Paris 1900.

Praf de Korneuburg a lui KWIZDA pentru nutriria vitelor, mijloc dietetic pentru cai, vite cornute și oi.

Prețul:

1 șatulă cor. 1.40, 1/2 șatulă cor. —.70.

De preste 50 ani în folosință în cele mai multe grajduri în lipsă de postă de mâncare, mistuire slabă, spre îmbunătățirea laptelui și înmulțirea adundăței laptelui la vaci.

Veritabil numai cu marca de scutire aci alăturată. Preț-curanturi ilustrate gratis și franco, prin depositul principal

Francisc Ioan Kwizda

furnisor de curte c. și reg. anstro-ungar, reg. român și princ. bulgar. Farmacist cercual, Korneuburg lângă Viena.

94 II. 23-25

În interesul propriu

damele și domnii

și acoper lipsele în

confecțiune de dame, domni și băieți

în prăvălia de articli de confecțiune

R. GRÜNBERGER

Plata mare Nr. 3, în noul palat al Institutului Bodenkredit

— Cel mai bogat asortiment, articlii cel mai fini. —

Prețuri strict fixe.

Cu distincă stimă

262 23-52

R. GRÜNBERGER
prăvălie de articli de confecțiune.

Mare asortiment în mantale pentru teatru și soarele.

Prin aceasta îmi permit a face cunoscut onor. public, că am deschis în strada Ocnei Nr. 3 un

atelier de croitorie

și pe lângă prețurile cele mai ieftine folosesc cele mai moderne stoffe și asigur o croitorie elegantă.

Rugându-mă de sprijin binevoitor, semnez

Isac Benő

măiestru croitor

Sibiu, strada Ocnei 3.

115 2-2

Frumusețea.

Cea mai ferbinte dorință a fiecărei dame este fără îndoială: a fi tot mai frumoasă și pentru a ajunge acest scop, să folosească de ori-ce ocazie, își vâpsească fața cu mijloace de necrezut, ceea-ce în cele mai multe cazuri are de urmare, că fața în loc să devie mai frumoasă, să ruinează în de așa, încât este lipsă de timp lung și de o îngrijire extrem de mare până ce să restaurează carăși.

Resultatul unic în lume, ce l-a obținut farmacistul din Arad Clemente de Földes cu Margit-Crème a sa (cu deosebire în Franța și Germania), a îndemnat pe mulți a imita acest mijloc de renume universal, nestrucios și care singur are efect miraculos contra tuturor necurățănilor din față, piștii, pete de ficat, bubite etc. Aceasta natural, că nu a succedat nimăru, deoarece secretul preparării Margit-Crèmei nu-l știe decât inventatorul și producătorul, care și păstrează acest secret, pregătind întotdeauna singur acest preparat. Margit-Crème este prin urmare tot egal, prelucrarea este întotdeauna îngrijită, din care cauză efectul este rapid și sigur. De aceea să admoniză damele cu toată seriozitatea a nu-și unge fața cu tot felul de alifă; să să folosească numai un astfel de mijloc care să recomandă și de medicii vestiți englezi, americani și francezi, ca un mijloc cu efect sigur, nestrucios și pentru conservarea frumuseții. Acest mijloc cosmetic (de frumusețe) de renume universal este Margit Crème a lui Földes, care deja după o folosință de 4-5 zile schimbă total pielea feții, depărtează piștii, petele de ficat, sgrăbunțele, miteserlii, roșăța feții și a mânilor, dă feții frumusețe ideală, vioiciune și înfătoșare tinerească. Pe lângă aceasta Margit-Crème e deplin nestrucios. Un borcanel costă 1 Cor. Săpun-Margit 70 fil. și Pudră-Margit (albă, roză și crème) 1 Cor. Toate mijloacele aceste să pot folosi și separate. Margit-Crème a lui Földes să capătă în toată lumea în fiecare farmacie mai mare, dar dacă undeva nu s'ar afla, să ne adresăm direct la inventatorul: Clemente de Földes, farmacist în Arad.

43 A 4-5

Deposit principal în Sibiu:
Fabriciu Guido, farmacie.
Gustav Meltzer, fabrică de săpun.
Meltzer, parfumerie.
Molnar I. C., farmacie.
Morscher K., droguerie.
Müller K., farmacie.
Rummler E., farmacie.
Pissel și Schmidt.
W. Führlich, în Agnita.
A. W. Langner, în Sighișoara.

Anunț.

Să cautați calfe de neguțatori desteri, fără post, în Ardeal, e de lipsă cunoștința limbii maghiare și române. Adresa, **urmasii lui R. Pasc, (Pászka R. utodal) Flume. 119 1-10**

De vânzare.

să afli 1000 de kilogr. slănină frumoasă, la

108 2-3

Nicolae Hânseu
în Boița, posta Nagy-Talmács.

Norocul lui Török

este vecinic.

Neîntrecut.

o norocul, care favorizează colecțura noastră principală. Deja am plătit onoratiilor nostri cumpărători în timp scurt mai mult de

30 milioane coroane de câștiguri

Între aceste cele mai mari câștiguri, anume:

de 2-ori marelă premiu de **600.000** coroane

câștigul cel mai mare de **400.000** coroane

cum și câștiguri 6 à cor. 100.000, 3 à 90.000, 3 à 80.000, 3 à 70.000, 4 à 60.000, mai multe à 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 și afară de aceste încă alte multe câștiguri mari à 10.000, 5000, 3000, 2000, 1000, 500 cor. etc.

Recomandăm deci a participa la loteria de clasă, ce să începe în curând, bogată în șanse de câștig în lumea întreagă și a comanda la noi un los de noroc. — În viitoarea, a 20-a, loterie de clase se vor trage din

91 5-5

125.000 losuri cu 62.500

de câștiguri de bani și anume în total în suma enormă de

16 milioane 457.000 coroane.

Cel mai mare câștig ev. 1.000.000 coroane. Special 1 premiu cu 600.000, 1 câștig à 400.000. 1 à 200.000, 2 à 100.000, 2 à 90.000, 2 à 80.000, 2 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 3 à 40.000, 3 à 30.000, 6 à 25.000, 9 à 20.000, 13 à 15.000, 44 à 10.000 și încă multe altele.

Care zi a săptămânii are pentru însemnătate?

Să se comande la noi număr de acela, care să însemnat lângă ziua în care s'au petrecut evenimentele deosebite cu noi.

Duminică
4935

Luni
24299

Marti
68989

Mercuri
123039

Joi
5942

Vineri
24300

Sâmbătă
74369

Plătirea conform planului a losului original de clasă I. este:

Pentru $\frac{1}{10}$ los original fl. — 75 sau Cor. 1.50, pentru $\frac{1}{5}$ los original fl. 1.50 sau Cor. 3.—

» $\frac{1}{2}$ » » » 3.— » » 6. » $\frac{1}{1}$ » » » 6.— » » 12.—

și aceste se vor espeda cu rambursă sau după trimiterea înainte a banilor. Planuri oficioase gratis. Comande la losurile de noroc de mai sus rugăm a ni-se trimite cu deplină încredere până în

23 Maiu a. c.

fiindcă numerii nostri de noroc trec iute.

A. TÖRÖK & CO.

Casă de schimb soc. pe acții,

cea mai mare neguțatorie de loterie de clasă a Ungariei
Budapesta, Despărțământul de loterie de clasă a colecțurii noastre principale.

Centrală: Servitenplatz 3/a în palatul propriu.

I. Filială: Theresienring 46/a. II. Filială: Waltznering 4/a.

III. Filială: Museumring 11/a. Adresa telegrafică: Törökék, Budapest.

Marca de scutire: „Anker“.

214 28-40

Liniment. Capsici comp.,

substituire pentru

Anker-Pain-Expeller

este un mijloc de casă de mult probat, care se folosește mai mult de treizeci și șapte de ani ca unger sigură la podagră, reumatism și răceli.

Atenție. Din pricina imitațiilor de mai puțină valoare, la cumpărare să fim precauți și să primim numai sticle originale în șutule cu marca de scutire Anker și cu numele Richter. Cu prețul de 80 fil., O. 1.40 și C. 2.— să capătă în toate farmaciile; dep. princ. la Iosif Török, farm. în Budapesta.

Farmacia lui Dr. Richter la

„Leul de aur“ în Praga

Strada Elisabeth Nr. 5 nou

Espediție zilnică.